

evropa v šoli
natečaj 2008/2009

imam idejo

Evropsko leto ustvarjalnosti in inovativnosti 2009

evropa v šoli

NATEČAJ POTEKA POD POKROVITELJSTVOM
SVETA EVROPE, EVROPSKE KOMISIJE IN
EVROPSKEGA PARLAMENTA

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije*

KOORDINATORICA NATEČAJA V SLOVENIJI

EVROPA V ŠOLI
RAZPIS DESETEGA NATEČAJA »EVROPA V ŠOLI« 2008/2009
»IMAM IDEJO«
in PREGLED NAGRAJENK IN NAGRAJENCEV DEVETEGA NATEČAJA
»MEDKULTURNI DIALOG - DRUGE KULTURE ME BOGATIJO«

Izdajatelj:

Zveza prijateljev mladine Slovenije
Nacionalni odbor »Evropa v šoli«

Zanj:

Majda Struc, generalna sekretarka ZPMS

Publikacijo uredila:

Liana Kalčina

Izdajo publikacije sta omogočili:

EVROPSKA KOMISIJA
Predstavništvo v Republiki Sloveniji

Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije

Oblikovanje in prelom:

Nani Andrej Jenko, Studio NAJ,

Tisk:

Collegium Graphicum d.o.o.

Naklada: 2000 izvodov

September 2008

Za vsebino te publikacije je odgovoren Nacionalni odbor natečaja »Evropa v šoli« in v nobenem primeru zapisano ne predstavlja uradnega stališča Evropske komisije ali Sveta Evrope.

V šolskem letu 2008/2009 bo potekal jubilejni 10. natečaj »Evropa v šoli«

**Učenke in učence osnovnih in srednjih šol
ter njihove mentorice in mentorje vabimo k sodelovanju
na desetem natečaju z naslovom**

“IMAM IDEJO”

Tema natečaja

Evropski parlament in Evropska komisija sta v marcu 2008 odločila, da bo leto 2009 evropsko leto ustvarjalnosti in inovativnosti – »European Year of Creativity and Innovation (2009)«. Nacionalni odbor natečaja se pridružuje prizadevanjem EU, da bi v letu 2009 posvetili tem vprašanjem prav posebno pozornost, in zato se je odločil, da bo tema natečaja v šolskem letu 2008/2009 povezana z evropskim letom ustvarjalnosti in inovativnosti.

Utemeljitev:

Evropa mora okrepiti svoje zmožnosti in sposobnosti za ustvarjalnost in inovativnost, tako zaradi socialnih kakor tudi ekonomskih razlogov. Države članice Evropske unije so prepoznale inovativnost kot usodno pomembno zmožnost učinkovitega odgovora na procese globalizacije. Vse večje so potrebe po znanjih, veščinah, spretnostih in izkušnjah ter kompetencah, ki omogočajo ljudem odprtost do novih zamisli in promovirajo ustvarjalnost in aktivno soudeležbo v kulturno heterogeni na znanju temelječi družbi.

Inovativne sposobnosti so tesno povezane z ustvarjalnimi sposobnostmi posameznika.

Cilj evropskega leta je promovirati ustvarjalnost in inovativnost kot ključni kompetenci vseh ljudi v sodobnem svetu.

Ustvarjalnost je posebnost človeka, ki se kaže na različnih področjih in v različnih okoliščinah, od umetniške ustvarjalnosti do oblikovanja, rokodelstva, podjetništva, socialnih odnosov in druge. Večplastna dimenzija ustvarjalnosti predpostavlja znanja in vedenja na različnih področjih, tako tehničnih kakor tudi drugih. Inovacija je uspešna realizacija novih idej. Ustvarjalnost pa je njen predpogoj, je »sine qua non«, pogoj, brez katerega preprosto ne gre. Novi izdelki, dejavnosti, procesi, strategije in organizacije življenja zahtevajo od ljudi nove zamisli, nove ideje in nova medsebojna povezovanja. Zmožnosti ustvarjalnega mišljenja in pospešenega reševanja problemov pomenijo bistveno prvino gospodarskega in socialnega življenja kakor tudi umetniškega ustvarjanja. Žal pa omenjena področja ustvarjalnosti in inovacij, tako na tehnološkem in poslovnem kakor tudi na umetniškem in socialnem polju, niso dovolj povezana. V evropskem letu naj bi gradili mostove med temi svetovi, zlasti s prepoznavanjem primerov dobrih praks, primerov povezovanja ustvarjalnosti in inovativnosti na mnogih področjih, v šolah, univerzah, javnem in zasebnem sektorju. Ustvarjalni proces postaja vse bolj odvisen od problemske naravnosti ter povezanosti in učinkovite interakcije z drugimi.

Temelji ustvarjalnih sposobnosti se oblikujejo že v zgodnjem otroštvu, v zgodnjih obdobjih človekovega razvoja. V predšolskem obdobju je ustvarjalnosti namenjena pomembna pozornost, vendar je v kasnejših obdobjih te pozornosti vse manj. Izobraževalni sistemi in programi so soočeni z velikim izzivom - kako ohraniti in razvijati ustvarjalnost mladega človeka. Družina in šola morata postati prostora spoštovanja otrokove domišljije, fantazije, njegovega ustvarjalnega in nekonvencionalnega načina reševanja osebnih problemov, kakor tudi problemov skupin, v katerih živijo, se šolajo, preživljajo prosti čas.

Ni mogoče trditi, da je ustvarjalnost zmožnost in sposobnost le nekaterih ljudi, le najbolj nadarjenih učencev. Prav vsi smo lahko ustvarjalni. Ustvarjalnost se kaže v zmožnosti, da najdemo čim bolj raznovrstne in izvirne rešitve za naše vsakovrstne in vsakodnevne probleme, probleme človeka in človeštva. Mladi dobro poznajo razmere, v katerih živijo.

Do njih so kritični in ob vprašanju, kaj pa bi ti storil, lahko hitro nanizajo vrsto rešitev, ki pa se včasih zdijo nekaterim nemogoče, nesprejemljive ali predrzne. Vse prevečkrat ne prisluhnemo mladim, ne slišimo njihovih predlogov ali pa jih prehitro zavržemo. V letu ustvarjalnosti in inovativnosti moramo vložiti dodaten napor v spreminjanje temeljnega odnosa do ustvarjalnih pobud mladih, kajti pomembni so majhni koraki, ki so nujni, da pridemo do kakovostnejših, inovativnih in za človeka prijaznih, včasih celo revolucionarnih sprememb.

Že ob vprašanju, kateri so največji dosežki človeka, bomo zelo različno odgovarjali. Nekateri bodo omenjali mobilne telefone in računalnike, drugi tudi televizijo, pralni stroj, letalo, avtomobil in drugo. Omenjene rešitve so se inovatorjem morda porodile čez noč, vendar so do njih lahko prišli s sintezo tisočerihih spoznanj, znanstvenih ugotovitev in številnih rešitev, tudi majhnih idej, ki so se kasneje izkazale za izjemne.

Prva ideja, ki se rodi, ni vedno najboljša. Potreben je čas, razmislek. Idejo je potrebno predstaviti v družini, v razredu, v skupnosti, kjer živimo. Za njeno uresničitev potrebujemo podporo, včasih le moralno, mnogokrat tudi materialno, finančno. Žal pa vse prevečkrat slišimo besedi »nič posebnega«. Kdo jih izreče? Morda nekdo, ki ve, da so te rešitve že bile dognane, preizkušene in so se izkazale za neuspešne. Morda nekdo, ki želi svojo idejo predstaviti kot boljšo ali nekdo, ki ne ceni ustvarjalnega napora in pripravljenosti storiti nekaj več za dobrobit ljudi.

Srečujemo se s stereotipnim razmišljanjem, da imamo za vsako težavo ali problem eno samo dobro rešitev ali pa da so bile najboljše rešitve že dognane, poiskane. Uveljavljeni miselni vzorci reševanja problemov in trdne sodbe o tem, da je nekaj preprosto nemogoče spremeniti ali izboljšati, nam mnogokrat postavljajo miselne pregrade, ki ne dovoljujejo ali ne dopuščajo inovativnega pristopa in iskanja povsem novih rešitev.

»Ustvarjalnost je danes enako pomembna kakor pismenost in zato ji moramo podeliti enak status. Otroci so ustvarjalni, ker nimajo strahu pred napakami. Rojeni so kot ustvarjalna bitja, vendar jih izobražujemo tako, da se kmalu ta strah okrepi,« pravi Sir Ken Robinson, pomemben sooblikovalec nove misli na področju izobraževanja. Trdi, da tradicionalne metode učenja z neposrednimi navodili in predavanji ter enosmernim podajanjem znanj ne zadovoljujejo vse večjih potreb po ustvarjalni družbi. Nadomestiti jih morajo metode, ki bodo dovolj pozornosti posvečale tudi refleksiji, presoji, odzivu ali sodbi mladega človeka. Učenje je lahko uspešno le skupaj z ustvarjalnim spreminjanjem socialnih, družbenih odnosov in družbenih navad.

Ustvarjalnost je tudi svoboda, da vidiš stvari iz drugačne perspektive. Dovolimo otrokom to svobodo. Storimo kar največ, da jih ne bo strah izraziti svoje ideje, svoje zamisli. Ustvarjalnosti mladih bo v še večji meri odprta pot, ko bomo dosegli večje ravnotežje med svobodo izražanja, avtoriteto staršev ali učitelja, znanjem, razumevanjem in prepoznavanjem problema. Ustvarjalnost je prepoznana kot tista zmožnost, sposobnost in spretnost, ki nujno potrebuje pogoje avtonomnega mišljenja za doseg originalnih in inovativnih rešitev na osebni polju ali v socialnem življenju posameznika. Vsaka ideja je podvržena končni presoji, vendar v procesu njenega nastajanja potrebuje svobodo, kakor potrebuje rastlina vode. Ustvarjalnost pomeni potiskanje meja navzgor, navzven, drugam. V zgodovini človeštva so bila odkritja večinoma uporabljena v dobrobit človeka, nekatera pa so zlorabili in povzročili gorje milijonov ljudi. Kot primer lahko navedemo jedrsko energijo. Poleg naravne radioaktivnosti poznamo od leta 1934 tudi umetno radioaktivnost. Odkritje uporabljajo pri pogonu jedrskih reaktorjev, vendar tudi pri izdelavi jedrskega orožja, atomskih bomb.

Natečaj je usmerjen k razmišljanju in izražanju o inovativnosti in ustvarjalnosti ter tudi ustvarjalnemu oblikovanju idej samih. V svojih delih bodo mladi lahko predstavili mnenja, poglede, stališča, doživetja, videnje problema, svoje izkušnje, razmišljanja in mnenja. Lahko bodo oblikovali ideje in zamisli o novem, drugačnem, pravičnejšem, prijetnejšem svetu. V pisni obliki, s fotografijo, videom, likovno govorico ali opisom nove ideje bodo pripovedovali o tem: kaj spremeniti v našem vsakdanu; kako ohraniti, kljub napredku na vseh področjih, zdravo zemljo, čisto vodo in zrak; kaj storiti, da bomo zanamcem zapustili neokrnjeno naravo in ohranili rastlinsko in živalsko raznovrstnost; kako

razvijati bolj humane odnose med ljudmi, pomagati pomoči potrebnim, socialno izključenim in starejšim ljudem; kako urejati življenje v lokalni skupnosti in reševati probleme; kaj nam je storiti, da bi zmanjšali število žrtev na cestah; kako pomagati prijateljem v stiski; kako in kje poiskati alternative potrošniški družbi; kje in kako poiskati ideje in možnosti kakovostnejšega preživljanja prostega časa; kako pomagati sošolcem v stiski in kako pri neučinkovitem učenju; kako razviti ideje o novih pripomočkih in orodjih; ...

Natečaj »Evropa v šoli« je umeščen v okvir evropskega leta ustvarjalnosti in inovativnosti in lahko bo, v kolikor ga boste na šoli vključili v program življenja in dela v šoli, pomembno prispeval k aktualnosti šolskih programov ter realizaciji ciljev osnovne šole. Natečaj nudi možnost projektnega pristopa (uporabe projektne metode dela), sodelovanja učenk in učencev vseh starostnih skupin in vseh predmetnih področij. Šole lahko predvidijo izvedbo projekta v prvi polovici šolskega leta, morda v tednu inovativnosti in ustvarjalnosti, ki ga same določijo. Pri iskanju idej in pobud, t.j. načrtovanju, naj bi sodelovali učenci in učitelji in že pri snovanju dopustili ustvarjalen pristop mladih, sprejeli ideje, ki bi bile smiselne ter časovno in materialno izvedljive. Priporočljiv je tudi tematsko problemski pristop z usmerjenostjo na življenjsko situacijo v konkretnem okolju, v lokalni skupnosti. Dobrodošla bi bila skupna predstavitev idej, literarnih, likovnih, video in fotografskih del in spletnih strani, tako na šolski kakor tudi na lokalni ravni. Dobra je lahko tudi zamisel izdaje posebnega biltena, šolskega glasila, plakata, priprava razstave, tekmovanja z dajanjem idej. Uporabimo lahko metodo brainstorminga (nevihta idej). Organiziramo lahko javno ocenjevanje idej, pogovore in predstavitve dobrih rešitev inovatorjev (v prostorih šole ali lokalne skupnosti).

Idej bo torej toliko, kolikor bo sodelujočih, tako mladih kakor njihovih mentorjev.

NATEČAJI

Pozivamo osnovnošolce in srednješolce ter njihove mentorje k sodelovanju in pripravi literarnih, likovnih, video in fotografskih del, raziskovalnih nalog – idej za lepšo mladost in spletnih strani na razpisano temo, in sicer v šestih področnih natečajih in štirih starostnih skupinah:

LITERARNI NATEČAJ

Starostne skupine:

1. prva triada OŠ (1. – 3. razred);
2. druga triada OŠ (4. – 6. razred);
3. tretja triada OŠ (7. – 9. razred);
4. srednja šola.

Dodatna navodila:

podnaslov, tema in literarna zvrst (spis, pesem, strip, pismo, scenarij, grafit, slikopis...) so prepuščeni svobodni izbiri ustvarjalca/ustvarjalke. Delo mora biti napisano na največ dveh straneh – prva in druga triada OŠ – in največ štirih tipkanih straneh – tretja triada OŠ in srednja šola.

Rok za oddajo del na naslov regionalnih nosilcev natečaja je ponedeljek, 23. februar 2009.

LIKOVNI NATEČAJ

Starostne skupine:

1. prva triada OŠ (1. – 3. razred);
2. druga triada OŠ (4. – 6. razred);
3. tretja triada OŠ (7. – 9. razred);
4. srednja šola.

Dodatna navodila:

likovni prispevki so lahko v poljubni risarski, slikarski ali grafični tehniki. Največja velikost formata je 50 x 70 (B2).

Rok za oddajo del na naslov regionalnih nosilcev natečaja je ponedeljek, 23. februar 2009.

FOTOGRAFSKI NATEČAJ

Starostni skupini:

1. tretja triada OŠ (7. – 9. razred);
2. srednja šola.

Dodatna navodila:

format: najmanj 13 x 18 cm; klasična črno-bela ali barvna fotografska tehnika; fotografije so lahko na podložnem kartonu (paspartu); fotografije morajo biti poslani v ovoju, ki bo zavaroval fotografije; fotografija ne sme biti starejša od dveh let; fotografija mora biti na razpisano temo; organizator natečaja ne prevzema odgovornosti za morebitne poškodbe fotografskih del, nastale pred prejemom.

Rok za oddajo del na naslov regionalnih nosilcev natečaja je ponedeljek, 23. februar 2009.

RAZISKOVALNI NATEČAJ - IDEJE ZA LEPŠO MLADOST

Starostni skupini:

1. tretja triada OŠ (7. – 9. razred);
2. srednja šola.

Dodatna navodila:

1. ideja se lahko nanaša na rešitev kateregakoli problema, povezanega z življenjem, prostim časom ali delom mladih v ožjem ali širšem okolju;
2. predstavitev ideje naj vključuje opredelitev problema, opis ideje ter opis možnosti za njeno uresničitev ter odziv možnih uporabnikov;
3. naloga naj ne bo daljša od 10 strani za višjo stopnjo OŠ ter 20 strani za SŠ; – napisana naj bo v pisavi Times New Roman, z razmikom med vrsticami 1,5;
4. naloga naj bo oddana v elektronski in tiskani obliki.

Rok za oddajo predstavljenih idej na naslov regionalnih nosilcev natečaja je ponedeljek, 23. februar 2009.

VIDEO NATEČAJ

Starostne skupine:

1. prva triada OŠ (1. – 3. razred);
2. druga triada OŠ (4. – 6. razred);
3. tretja triada OŠ (7. – 9. razred);
4. srednja šola.

Dodatna navodila:

Izdelek mora biti avtorsko delo posameznika ali skupine. Vsebina filma mora biti na razpisano temo natečaja. Vsako delo mora biti opremljeno s spremnim listom, ki velja kot prijavnica. Iz prijavnice mora biti razviden avtor/avtorji, mentor, šola, naslov videa, dolžina in kratka vsebina.

Dolžina filma: do 10 minut.

Nosilci slike: DVD ali CD.

Kategorija/zvrst: prosto (animacija, dokumentarec, eksperimentalni film, oglas, igrani film, mladinski film...)

Kriteriji ocenjevanja: ideja, izvirnost, režija, montaža, kamera, zvok, kvaliteta posnetka.

Avtor dovoljuje kopiranje za arhiv in predvajanje na televiziji v nekomercialne namene.

Rok za oddajo del na naslov regionalnih nosilcev natečaja je ponedeljek, 23. februar 2009.

INTERNETNI NATEČAJ

Starostni skupini:

1. tretja triada OŠ (7. – 9. razred);
2. srednja šola.

Dodatna navodila:

1. namen natečaja je izdelava in vzpostavitev spletne strani na svetovnem spletu;
2. spletna stran naj bo namenjena temi »Imam idejo«;
3. izdelava spletne strani naj bo skupinsko delo;
4. spletna stran naj vključuje različne zvrsti sporočanja in tudi evropsko dimenzijo obravnavane tematike (npr. predstavitev najboljših idej, inovator in

inovatorjev, raziskovalk in raziskovalcev, intervjuje, primere dobrih praks, primere iz tujine, primerjave s kakšno šolo iz druge države itd).

Rok za prijavo spletne strani v bazo sodelujočih projektov je petek, 28. november 2008, na elektronsko pošto joze.gornik@salve.si.

Spletna stran mora biti zaključena do petka, 20. marca 2009. Baza projektov in vse o natečaju bo objavljeno na spletni strani www.evropavsoli.si

PRAVILA NATEČAJA »EVROPA V ŠOLI« V LETU 2008/2009

1. Na natečaju lahko sodelujejo učenke in učenci osnovnih in srednjih šol v Republiki Sloveniji ter šol s slovenskim učnim jezikom v tujini.
2. Natečaj ima skupen naslov: »Imam idejo«.
Znotraj te teme lahko učenke in učenci poljubno izberejo naslov svojega dela.
3. Natečaj »Evropa v šoli« vključuje šest področnih natečajev:
  - literarni natečaj;
  - fotografski natečaj;
  - video natečaj;
  - likovni natečaj;
  - internetni natečaj;
  - raziskovalni natečaj – ideje za lepšo mladost.
4. Likovni in literarni natečaj sta razdeljena v štiri starostne skupine:
  - prva triada OŠ (1. – 3. razred);
  - druga triada OŠ (4. – 6. razred);
  - tretja triada OŠ (7. – 9. razred);
  - srednja šola.
5. Fotografski, video, internetni natečaj in raziskovalni natečaj so razdeljeni v dve starostni skupini:
  - tretja triada OŠ (7. – 9. razred);
  - srednja šola.
6. Učenka učenec lahko sodeluje v vseh področnih natečajih. V likovnem, literarnem in raziskovalnem natečaju lahko sodeluje le z enim delom, v fotografskem pa lahko sodeluje z več deli (opus, ki je smiselna celota). Število in opis del v opusu mora ta biti zapisana na prijavnici. Ocenjevalne komisije na regionalni in državni ravni ne bodo upoštevale več likovnih, literarnih ali raziskovalnih del istega avtorja/avtorice.
7. Na vseh področnih natečajih lahko sodelujejo posameznice, posamezniki ali skupine. Na internetnem natečaju lahko sodelujejo samo skupine.

8. Ocenjevalne komisije na regionalni/državni ravni bodo upoštevale samo dela, ki bodo pravočasno prispela na regionalno/državno raven ter bodo vsebinsko ustrezala temi letošnjega natečaja in drugim predpisanim pogojem.
9. Vsa likovna, literarna, video, fotografska in raziskovalna dela, ki bodo poslana na državno raven (državnim ocenjevalnim komisijam), morajo predhodno skozi šolski in regionalni izbor. Na vsakem delu naj bosta izpisana avtorica/avtor ter šola. Vsakemu delu mora biti priložen spretni list na način, da se ta v nadaljnjih postopkih ne izgubi. Spretni list mora biti v celoti izpolnjen.
10. Šole samostojno oblikujejo kriterije za izbor najboljših ustvarjalnih del, ki jih nato pošljejo na regionalno raven. Šola lahko pošlje največ pet izbranih likovnih del, pet izbranih literarnih del in pet izbranih raziskovalnih nalog za posamezno starostno skupino. Za fotografski natečaj lahko pošlje največ deset fotografij enega ali več avtorjev/avtoric za posamezno starostno skupino. Dela pošlje na naslov regionalnega koordinatorja natečaja. Rok za oddajo del regionalnim ocenjevalnim komisijam je ponedeljek, 23. februar 2009.
11. Regionalni koordinatorji natečaja bodo sestavili ocenjevalne komisije za literarna, likovna, fotografska dela in raziskovalne naloge, ki bodo ocenile prispela dela ter pripravile regijsko predstavitev in podelitev priznanj za sodelovanje. Internetne strani in video filme bosta ocenjevali samo državni ocenjevalni komisiji.
12. Regionalni koordinatorji bodo izbrali in poslali dela državnim ocenjevalnim komisijam najkasneje do ponedeljka, 30. marca 2009, in sicer iz treh osnovnošolskih starostnih skupin največ toliko del, kolikor bo sodelujočih osnovnih šol (npr. če bo likovna dela v starostni skupini druge triade poslalo na regionalno raven 10 OŠ, bo regionalna ocenjevalna komisija med prispelimi deli izbrala največ 10 likovnih del za državno raven). V srednješolski starostni skupini lahko komisije izberejo in pošljejo dvakrat toliko del, kolikor bo sodelujočih srednjih šol v regiji.
13. Državne ocenjevalne komisije, ki jih bo imenoval Nacionalni odbor najkasneje do ponedeljka, 30. marca 2009, bodo ocenile vsa prispela dela in izbrale nagrajence. Svojo odločitev bodo posredovale Nacionalnemu odboru natečaja Evropa v šoli, ki deluje v okviru Zveze prijateljev mladine Slovenije (koordinatorica natečaja).
14. Nacionalni odbor bo najkasneje do petka, 24. aprila 2009, obvestil regionalne koordinatorje o rezultatih natečaja. Koordinatorji bodo obvestili nagrajenke in nagrajence ter njihove mentorice/mentorje, jih povabili na zaključno prireditev s podelitvijo nagrad ter zanje organizirali prevoz.
15. Nacionalni odbor bo v petek, 8. maja 2009, pripravil zaključno prireditev in predstavitev najboljših del ter podelil prvo, drugo in tretjo nagrado v vsakem področnem natečaju in v vsaki starostni skupini.
16. Nacionalni odbor bo nagrajencem podelil nagrade: enotedenske počitnice v domovih CŠOD; sodelovanje na mednarodnih taborih nagrajencev natečaja; praktične nagrade ter vsem diplome Nacionalnega odbora. Nacionalni odbor si pridržuje pravico do odločitve, koliko in katere nagrade bo podelil nagrajenki, nagrajencu ali skupini.
17. Nacionalni odbor si pridržuje pravico do reprodukcije, razstavljanja in objavljanja vseh del, prispelih na državno raven. Del ne bo vračal.

PREDSTAVITEV EVROPSKEGA IN SLOVENSKEGA NATEČAJA

Natečaj poteka v Evropi že od leta 1953. V Sloveniji natečaj organizira 30-članski Nacionalni odbor natečaja, ki deluje v okviru ZPMS in v katerem sodelujejo zainteresirane nevladne in vladne organizacije, ki delujejo na področju mednarodnega sodelovanja, izobraževanja, evropskih povezav mladine, ter učitelji iz osnovnih in srednjih šol, prav tako pa tudi predstavniki organizacij, ki so prevzele regijsko koordinacijo natečaja. V večini primerov so to zveze in društva prijateljev mladine ter Evropska hiša v Mariboru za Štajersko in Prekmursko regijo ter CID Ptuj (Center interesnih dejavnosti) za Spodnje Podravje. Nacionalno koordinacijo natečaja je leta 2005 prevzela Zveza prijateljev mladine Slovenija, pred tem pa je koordinacijo vodil Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope v Ljubljani. Bil je pobudnik vseslovenskega nacionalnega projekta, ki ga je pred tem v manjšem številu šol vodila Evropska hiša Maribor. V natečaju sodelujejo učenci osnovnih in srednjih šol, dijaških domov in šol s prilagojenim programom ter slovenskih šol v zamejstvu. Na natečaju vsako leto sodeluje med 18.000 in 25.000 mladih.

CILJI NATEČAJA

Zamisel o združenji Evropi, Evropi miru in blaginje, je nastala tudi zato, da ne bi nikoli več prišlo do strahotnih dogodkov, ki smo jim bili priča v zgodovini. Le če si bomo posamezniki, narodi in države prizadevali ohraniti mir, povečati blaginjo, krepiti medsebojno solidarnost in sožitje ter razvijati demokratično ureditev s spoštovanjem človekovih pravic vsakogar, bomo presegle stoletne konflikte in sprejeli izzive prihodnosti. Razvoj naše celine je odvisen predvsem od nas, prebivalcev Evrope, zlasti od mladih, kajti razvoj bodo sooblikovali predvsem tisti, ki danes sedijo v šolskih klopeh. Zato je pomembno, da mladi razumejo bistvo evropske ideje in razvijejo zavest o tem, da so tudi prebivalci Evrope. Sprejeli naj bi jo kot del svojega kulturnega in civilizacijskega okolja. Pri tem ostaja temeljnega pomena zavest o pripadnosti lastni kulturni tradiciji, da bi bili mladi sposobni spoštovati in ceniti kulturno, jezikovno in civilizacijsko raznolikost Evrope.

Temeljni cilj natečaja je učenkam in učencem osnovnih šol ter dijakinjam in dijakom srednjih šol posredovati temeljna znanja in vedenja o nekaterih vprašanjih, ki so pomembna za vse Evropejce, ter omogočiti možnosti raznovrstnih oblik izražanja njihovega osebnega odnosa do teh vprašanj v skladu z njihovimi sposobnostmi, starostjo in ravno razumevanja družbenih procesov. Prispeval naj bi k ustvarjalnemu soočenju z družbenimi problemi, s katerimi se spopadamo doma, v Evropi in v svetu, ter h krepitvi medsebojnega razumevanja, strpnosti in solidarnosti med ljudmi, narodi, etničnimi in jezikovnimi skupinami ter verskimi skupnostmi. S pridobivanjem novih znanj in vedenj ter vzpodbujanjem kritičnega odnosa do dogajanj v ožjem in širšem okolju naj bi prispeval k razvijanju ustvarjalnosti, zmožnosti samostojnega, kritičnega mišljenja in presojanja. Poleg tega je cilj natečaja tudi spodbujanje doživljanja in izražanja na vseh področjih umetnostnih zvrsti, zlasti na jezikovnem, likovnem, video in fotografskem področju. V zadnjih letih je cilj natečaja, zlasti z njegovo razširitvijo na področje priprave raziskovalnih nalog, letos predstavitve idej za lepšo mladost, tudi razvoj analitičnega in sintetičnega mišljenja mladih, zlasti zmožnosti analize vsakdana skozi prizmo skupnih evropskih vrednot.

S pripravo spletnih strani na temo natečaja mladi pridobivajo nova znanja in spretnosti na področju ustvarjalnega in sodobnega načina komuniciranja in znanja, kako s pomočjo sodobne tehnologije predstaviti svoje delo, komunicirati z drugimi in drugačnimi in kako priti do podatkov, ki jih za delo potrebujejo. Natečaj »Evropa v šoli« predstavlja dodatno možnost doseganja ciljev in smotrov formalnega in namernega izobraževalnega procesa ter nudi drugačen in predvsem zanimiv način vzpodbujanja otrok in mladih, da razmišljajo o nekaterih aktualnih vprašanjih ter smiselnosti sodelovanja med posamezniki in narodi. Na zanimiv in starostni stopnji otrok in mladostnikov primeren način skuša širiti evropsko zavest. Preko različnih oblik ustvarjanja se mladi učijo zgodovine ter spoznavajo kulturne, socialne, jezikovne in druge razsežnosti ter možnosti sodelovanja v Evropi in v svetu.

Natečaj »Evropa v šoli« predstavlja svojevrstno obliko participacije mladih v sodobni družbi, kajti mladim daje možnost, da v literarni, likovni, video in fotografski govorici ter preko spletnih strani in raziskovalnega dela povedo nam odraslim, kar čutijo, razmišljajo, ocenjujejo ali predlagajo.

Z vključevanjem aktualnih evropskih tem v šolske programe prispeva natečaj k razvijanju osebnih in družbenih spretnosti in znanj, t.j. kompetenc, s katerimi se bodo lahko mladi odzivali na izzive modernih družb v razširjeni Evropi.

Izbor vsakoletne teme natečaja

Vsakoletno temo natečaja izbere Evropski odbor natečaja, vendar pa si je Nacionalni odbor natečaja v Sloveniji vsa leta pridržal pravico delno prilagoditi naslov natečaja aktualnim razmeram, potrebam mladih v Sloveniji ter družbenim in pedagoškim prioritetam. Vsako leto odbor pripravi razpis z vsebinskimi izhodišči in orisom najpomembnejših problemov in vprašanj, povezanih s temo, ter mlade in njihove mentorje pozove k sodelovanju.

Dosedanje teme so bile:

- 1999/2000: »Združeni Evropi naproti: izziv zame, državljana 21. stoletja«;
- 2000/2001: »Lepše okolje – lepša Evropa«;
- 2001/2002: »Naša zgodovina – naša evropska prihodnost«;
- 2002/2003: »Različni in enaki živimo skupaj v Evropi in na planetu zemlja«;
- 2003/2004: »Evropa skozi kulturo in šport« v evropskem letu »Izobraževanje skozi šport«;
- 2004/2005: »Sem državljanica – sem državljan v spreminjajoči se Evropi« v evropskem letu »Izobraževanje za demokratično državljanstvo«;
- 2005/2006: »Sodelovanje v Evropi različnosti« v evropskem letu državljanke kulture in evropskem letu državljanstva skozi izobraževanje;
- 2006/2007: »Enake možnosti za vse – enakost spolov« v evropskem letu enakih možnosti;
- 2007/2008: »Medkulturni dialog – druge kulture me bogatijo« v evropskem letu medkulturnega dialoga.

Članice in člani Nacionalnega odbora EVROPA V ŠOLI:

1. **Liana Kalčina** – predsednica Nacionalnega odbora natečaja Evropa v šoli;
2. **Bronka Straus** – podpredsednica Nacionalnega odbora, Ministrstvo za šolstvo in šport;
3. **Iva Devetak** – podpredsednica Nacionalnega odbora, Medobčinsko društvo prijateljev mladine za Goriško, koordinatorica za severno Primorsko;
4. **Majda Struc** – Zveza prijateljev mladine Slovenije - nacionalna koordinatorica projekta;
5. **dr. Aleksander Klinar** – Gimnazija Jesenice;
6. **Mihela Zupančič** – Evropska komisija - Predstavništvo v Republiki Sloveniji;
7. **Nataša Goršek Mencin** – Evropski parlament - Informacijska pisarna za Slovenijo;
8. **Nada Pavšer** – DOVES / Društvo za okoljevarstveno vzgojo Evrope v Sloveniji;
9. **Branko Jelen** – Evropska hiša Nova Gorica;
10. **Lili Ozim** – Knjižnica Otona Župančiča, enota Pionirska;
11. **Dragica Motik** – Zavod Republike Slovenije za šolstvo RS;
12. **Matjaž Štolfa** – Mladinski svet Slovenije;
13. **Zora Peruško** – Šolska košarkarska liga;
14. **Jože Gornik** – Mladinski ceh;
15. **Barbara Zupan** – Urad RS za mladino;
16. **Lidija Herek** – Urad vlade za komuniciranje;

17. **Mladen Tancer** – UNESCO mreža šol Slovenije;
18. **Barbara Kobale** – Evropska hiša Maribor, koordinatorica za Štajersko in Prekmurje;
19. **Vida Ban** – Zveza prijateljev mladine Krško, koordinatorica za Posavje;
20. **Nataša Štrekelj** – Društvo prijateljev mladine Koper, koordinatorica za južno Primorsko;
21. **Justina Potepan** – Društvo prijateljev mladine Postojna, koordinatorica za Notranjsko;
22. **Albina Seršen** – Zveza društev prijateljev mladine Jesenice, koordinatorica za Gorenjsko;
23. **Lilijana Oplotnik** – Občinska zveza prijateljev mladine Hrastnik, koordinatorica za Zasavje;
24. **Janez Pavlin** – Društvo prijateljev mladine Novo mesto, koordinator za Dolenjsko;
25. **Vladka Škof** – Društvo prijateljev mladine Metlika, koordinatorica za Belo Krajino;
26. **Kristina Kovač** – Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje, koordinatorica za Velenje;
27. **Jožica Heber** – Društvo prijateljev mladine Dravograd, koordinatorica za Koroško;
28. **Dragica Poznič** – Društvo prijateljev mladine Celje, koordinatorica za celjsko regijo;
29. **Nevenka Gerl** – Center interesnih dejavnosti Ptuj, koordinatorica za Spodnje Podravje;
30. **Duša Grubački Andjelov** – Mestna zveza prijateljev mladine Ljubljana, koordinatorica za Ljubljano z okolico.

REGIJSKO OBMOČJE	KOORDINATOR	Tel./Faks/E-pošta	OBČINE
SEVERNA PRIMORSKA MDPM za Goriško Bazoviška 4 5000 NOVA GORICA	Iva Devetak	tel.: 05/ 33 34 680 mob.: 041 650 691 telefaks: 05/ 33 34 681 e-pošta: zpm-ng@siol.net	Bovec, Kobarid, Tolmin, Cerklje, Kanal, Brda, Idrija, Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba, Ajdovščina, Miren-Kostanjevica, Vipava, Renče-Vogrsko
JUŽNA PRIMORSKA DPM Koper Vergerijev trg 3 6000 KOPER	Nataša Štrekelj	tel.: 05/ 62 71 156 031/ 377 378 telefaks: 05/ 62 71 156 e-pošta: info@dpm-kp.si	Komen, Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina, Koper, Izola, Piran
NOTRANJSKA DPM Postojna Kidričevo naselje 23 6230 POSTOJNA	Justina Potepan	tel.: 031/ 513 048 e-pošta: justina_potepan@email.si	Vrhnika, Logatec, Postojna, Cerknica, Bloke, Pivka, Loška dolina, Ilirska Bistrica
GORENJSKA ZDPM Jesenice Pod gozdom 2 4270 JESENICE	Albina Seršen	tel.: 04/ 58 31 094 e-pošta: zdpm@s5.net	Kranjska gora, Jesenice, Bled, Žirovnica, Radovljica, Bohinj Tržič, Jezersko, Preddvor, Naklo, Šenčur, Železniki, Cerklje na Gorenjskem, Kranj, Škofja Loka, Gorenja vas – Poljane, Žiri
ZASAVJE OZPM Hrastnik Log 3 1430 HRASTNIK	Lilijana Oplotnik	tel.: 03/ 56 42 378 telefaks: 03/ 56 42 373 e-pošta: krchrastnik@siol.net	Trbovlje, Zagorje ob Savi, Hrastnik, Litija
DOLENJSKA DPM Mojca Novo mesto Rozmanova ulica 10 8000 NOVO MESTO	Janez Pavlin	tel.: 07/ 33 71 470 telefaks: 07/ 33 71 471 e-pošta: dpm.mojca1@siol.net	Trebnje, Ivančna Gorica, Škofjan, Mirna peč, Osilnica, Žužemberk, Novo mesto, Šentjernej, Ribnica, Dolenjske toplice, Kočevje, Kostel
BELA KRAJINA DPM Metlika CBE 23 8330 METLIKA	Vladka Škof	tel.: 07/ 30 60 360 e-pošta: vladimira.skof@guest.arnes.si	Črnomelj, Metlika, Semič
POSAVJE ZPM Krško C. krških žrtev 23 8270 KRŠKO	Vida Ban	tel.: 07/ 48 80 360 telefaks: 07/ 48 80 369 e-pošta: vida.ban@zveza-zpm-krsko.si	Radeče, Sevnica, Krško, Brežice
VELENJE MZPM Velenje Cesta Borisa Kraigherja 5 3320 VELENJE	Kristina Kovač	tel.: 03/ 89 77 540 telefaks: 03/ 89 77 541 e-pošta: mzpm.velenje@volja.net	Solčava, Luče, Ljubno, Gornji Grad, Mozirje, Šoštanj, Šmartno ob Paki, Braslovče, Polzela, Nazarje, Vransko, Tabor, Žalec, Prebold, Velenje, Rečica ob Savinji
KOROŠKA DPM Dravograd Trg 4. julija 66 2370 DRAVOGRAD	Jožica Heber	tel.: 040/ 296 140 e-pošta: jozica.heber@gmail.com	Muta, Radlje ob Dravi, Dravograd, Ravne na Koroškem, Prevalje, Mežica, Črna na Koroškem, Slovenj Gradec, Mislinja, Vuzenica, Podvelka, Ribnica na Pohorju

REGIJSKO OBMOČJE	KOORDINATOR	Tel./Faks/E-pošta	OBČINE
CELJSKA REGIJA DPM Celje Gledališka 2 3000 CELJE	Dragica Poznič	tel.: 03/ 49 09 180 telefaks: 03/ 49 09 181 e-pošta: mzpm1@siol.net	Vitanje, Dobrna, Zreče, Vojnik, Celje, Slovenske Konjice, Šentjur pri Celju, Štore, Dobje, Laško Podčetrtek, Bistrica ob Sotli, Kozje, Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina, Rogatec
ŠTAJERSKA IN PREKMURJE Evropska hiša Maribor Gospejna 10 2000 MARIBOR	Barbara Kobale	tel.: 02/ 25 07 491 telefaks: 02/ 25 27 558 e-pošta: eu.hisa@uni-mb.si	Kungota, Šentilj, Pesnica, Maribor, Selnica ob Dravi, Lovrenc na Pohorju, Ruše, Oplotnica, Slovenska Bistrica, Hoče-Slivnica, Duplek, Rače-Fram, Starše, Miklavž na Dravskem polju, Kuzma, Šalovci, Grad, Rogaševci, Cankova, Hodoš, Gornji Petrovci, Puconci, Moravske toplice, Gornja Radgona, Tišina, Radenci, Murska Sobota, Kobilje, Dobrovnik, Beltinci, Turnišče, Lendava, Odranci, Velika Polana, Črenšovci, Sveti Jurij, Veržej, Križevci, Razkrižje, Ljutomer
SPODNJE PODRAVJE Center interesnih dejavnosti PTUJ Osojnikova 9 2250 PTUJ	Nevenka Gerl	tel.: 02/ 78 05 540 telefaks: 02/ 77 92 181 e-pošta: cid@cid.si	Mestna občina Ptuj, Benedikt, Cerkevjak, Cirkulane, Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Lenart, Majšperk, Markovci, Ormož, Podlehnik, Središče ob Dravi, Sv. Andraž v Slovenskih goricah, Sv. Ana, Sv. Tomaž, Trnovska vas, Videm pri Ptuju, Zavrč, Žetale
LJUBLJANA Z OKOLICO Mestna ZPM Ljubljana Linhartova 13 1000 LJUBLJANA	Duša Grubački Andjelov	tel.: 01/ 23 02 931 telefaks: 01/ 23 02 931 e-pošta: zpm.ljubljana@siol.net	Kamnik, Komenda, Vodice, Mengeš, Lukovica, Moravče, Trzin, Domžale, Medvode, Ljubljana, Dol pri Ljubljani, Dobrova-Polhov Gradec, Horjul, Škofljica, Brezovica, Ig, Borovnica, Grosuplje, Velike Lašče

NOSILCI NATEČAJEV NA DRŽAVNI RAVNI:

Nosilka literarnega natečaja:

Knjižnica Otona Župančiča, enota Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo

Kersnikova 2, 1000 Ljubljana

oseba za stike: **Lili Ozim**

tel.: 01 600 13 36

e-pošta: lili.ozim@koz.si

Nosilka likovnega, fotografskega in video natečaja:

Evropska hiša Maribor

Gospojna 10, 2000 Maribor

oseba za stike: **Barbara Kobale**

tel: 02 250 74 91

faks: 02 252 75 58

e-pošta: eu.hisa@uni-mb.si

Nosilka raziskovalnega natečaja - ideje za boljšo mladost:

Zveza prijateljev mladine Slovenije

Miklošičeva 16, 1000 Ljubljana

oseba za stike: **Majda Struc**

tel.: 01 239 67 20

faks: 01 239 67 22

e-pošta: majda.struc@zpms.si

spletna stran: <http://www.zpms.si/>

(razpis natečaja v elektronski obliki)

Nosilec internetnega natečaja:

Društvo mladinski ceh

Rakovniška 6, 1000 Ljubljana

oseba za stike: **Jože Gornik**

tel: 01 427 71 40

faks: 01 427 30 40

e-pošta: joze.gornik@salve.si

spletna stran: <http://www.evropavsoli.si>

(razpis natečaja v elektronski obliki)

Informacije o natečaju lahko dobite

- na spletni strani www.evropavsoli.si

- na naslovih regijskih koordinatorjev

- na naslovih organizacij:

Zveza prijateljev mladine Slovenije

Miklošičeva 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01 239 67 20

faks: 01 239 67 22

e-pošta: info@zpms.si

spletna stran: <http://www.zpms.si>

(razpis natečaja v elektronski obliki)

Evropska komisija - Predstavništvo v Republiki Sloveniji

Breg 14, 1000 Ljubljana

tel: 01 252 88 00

faks: 01 425 20 85

e-pošta: comm-rep-lju@ec.europa.eu

spletna stran: <http://ec.europa.eu/slovenija/>

**NACIONALNI ODBOR NATEČAJA
2007 - 2008**

razglašča

**DOBITNIKE NAGRAD
LITERARNEGA, RAZISKOVALNEGA, LIKOVNEGA,
FOTOGRAFSKEGA IN INTERNETNEGA NATEČAJA**

pod skupnim naslovom

»MEDKULTURNI DIALOG - DRUGE KULTURE ME BOGATIJO«

Nagrade so bile podeljene 9. maja 2008 v Novi Gorici na državni zaključni prireditvi.

V imenu Nacionalnega odbora:

Dr. Aleksander Klinar

predsednik

DELA SO OCENJEVALE DRŽAVNE KOMISIJE V NASLEDNJI SESTAVI:

Nosilka literarnega natečaja:

**Knjižnica Otona Župančiča, enota Pionirska –
center za mladinsko književnost in knjižničarstvo,
Ljubljana**

Literarna komisija:

Lili Ozim, novinarka in bibliotekarka

Ida Mlakar, pravljničarka

Jagoda Vobič, bibliotekarka

Nosilka likovnega natečaja:

Evropska hiša Maribor

Likovna komisija:

dr. Matjaž Duh, Pedagoška fakulteta Maribor

dr. Tomaž Zupančič, Pedagoška fakulteta Maribor

Jerneja Herzog, Pedagoška fakulteta Maribor

Nosilka fotografskega natečaja:

Evropska hiša Maribor

Fotografska komisija:

Bogomir Čerin, Pedagoška fakulteta Maribor

Marjan Laznik, Foto klub Maribor

Maja Šivic, ljubiteljska fotografinja

Nosilka raziskovalnega natečaja:

Zveza prijateljev mladine Slovenije

Komisija za oceno raziskovalnih nalog:

Violeta Neubauer, članica CEDAW odbora OZN za
odpravo diskriminacije žensk

Liana Kalčina, profesorica pedagogike

Majda Struc, diplomirana novinarka

Nosilec internetnega natečaja:

Društvo mladinski ceh, Ljubljana

Komisija za oceno internetnih strani:

Jože Gornik - Društvo mladinski ceh

Matjaž Medvešček - MISSS (Mladinsko informativno
svetovalno središče Slovenije)

Ajda Jerman - Safe.si (SAFE-SI je točka osveščanja o
varni rabi interneta za otroke in mladostnike v Sloveniji)

Barbara Zupan - Urad za mladino RS

Peter Alešnik - Talentiran.si (Portal za zaposljivost in
tržno zanimivost mladih, vodja projekta)

Ljubljana, 22. april 2008

Literarni natečaj

Prva nagrada:

STARO KRILO Z ROŽICAMI

TAMARA BIZJAN

1. razred, OŠ Dobrova

Mentorica:

Petra Šibelja Gorše

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;*

Sponzor:

Ministrstvo za šolstvo in šport.

Ljudje so med seboj različni. Eni so najraje oblečeni v modre obleke, drugi v rdeče hlače ali bleščéča krila z žepi. Nekatere deklice na šoli nosijo stara in strgana dolga krila z rožicami. Vsi se jim smejiijo, a jaz jih imam rada. Večkrat mi pomagajo. To je pomembnejše od starega krila.

Druga nagrada:

MAKEDONKA V SLOVENIJI

NOEMA JANEVA

*3. razred, OŠ Milojke Štrukelj,
podružnica Ledine, Nova Gorica*

Mentorica:

Edvina Tomšič

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;*

Sponzor:

Ministrstvo za šolstvo in šport.

Moj oče je Makedonec, mama Poljakinja in živeli smo v Makedoniji. Ko sem prišla v Slovenijo, sem bila zelo vesela, ker sem po dolgem času videla mamo, ki je v Sloveniji iskala službo.

Slovenskega jezika me je začela učiti naša dobra prijateljica. Takrat nisem hodila v šolo, ker sta moja starša imela probleme.

Čez eno leto smo se preselili v Novo Gorico, kjer je bilo več naših prijateljev.

Čez kakšen mesec sem začela hoditi v šolo. Spoznala sem veliko prijateljic.

Imela sem zelo prijazno učiteljico in pridno sem se učila.

Hodim tudi k atletiki in sem zelo dobra športnica.

Sošolke in sošolci me imajo radi.

Zelo sem vesela, da sem v Sloveniji. Zelo dobro sem se naučila slovenskega jezika. Opazila sem, da je Slovenija bolj čista in urejena kot Makedonija in tukaj se zelo dobro počutim.

Tretja nagrada:

DVE NOVI DEKLICI

MAŠA BEGUŠ

3. razred, OŠ Milojke Štukelj,
podružnica Ledine, Nova Gorica

Mentorica:

Katarina Komel

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja*

Ko sem hodila v prvi razred, se nam je pridružila nova deklica, ki ni govorila slovensko. Ime ji je Sadete. Prišla je iz Makedonije. Zelo se je čudila našim imenom. Mi pa smo se še bolj čudili jeziku, ki ga je govorila. Tudi njen obrazek se mi je zdel malo bolj širok kot so ponavadi naši. Opazili smo, da so tudi njena oblačila drugačna od naših. V drugih državah so drugi jeziki, druge navade, drugi običaji, druge vere, druga oblačila in drugačna hrana. Sadete je poznala veliko iger in tudi nas naučila nekaj novih. Zanj je bil slovenski jezik zelo težak, saj ga je prvič slišala. Počasi se ga je naučila s pomočjo učiteljic in nas sošolcev. Zdaj, ko hodi v tretji razred, pa govori že zelo dobro slovensko. Pisanja in računanja se je težko naučila, saj mislim, da se v drugih državah računanja, pisanja in drugih stvari učijo na drugačen način. Njena sestra in njen tata delata v Novi Gorici, kjer imata prodajalno sadja. Tam večkrat vidim tudi Sadete. Verjetno sadje, ki ga prodajajo, pride iz Makedonije. Naš razred se je Sadete že zelo navadil. Imamo jo zelo radi. Pred kratkim je zaradi vnetja slepiča morala biti skoraj en mesec v bolnici. Zelo smo bili veseli, ko se je vrnila v šolo.

V tretjem razredu pa se nam je pridružila še ena bolj razposajena deklica. Ime ji je Besarta. Prišla je s Kosova. Pri slovenskem jeziku so ji veliko pomagale učiteljice in mi, sošolci, največ pa ji je pomagala Sadete, saj je prevedla, česar Besarta ni razumela. Besarta tudi prihaja iz druge države, kjer imajo drugačne navade. Te so zelo podobne tistim, ki nam jih je predstavila Sadete. Zdaj zna Besarta slovensko skoraj tako dobro kot Sadete. Besarta ima bolj podobna oblačila našim. Največkrat je oblečena v kavbojke, dolgo majčko in kavbojski brezrokavnik. Tudi pisati in računati že zna, čeprav ji pisanje ne gre prav dobro od rok. Zdi se mi, da ima najraje glasbeno vzgojo.

Sadete in Besarta sta bili zelo začudeni, ko sta prišli v Slovenijo. Tu je namreč drugačen jezik, drugačni otroci, drugačna hrana in drugačne navade. Od igrač, ki jih imamo v Sloveniji, so jima najbolj všeč nalepke, poleg tega pa tudi razne drobnarije. Sadete in Besarta sta doma poslušali drugačne pravljice in peli druge pesmice. Vseeno imata zelo radi našo šolsko knjižnico, tudi če so v njej slovenske knjige in pesmi. Zelo radi knjige pospravljata in pomagata knjižničarki. Na Sadete in Besarto smo se navadili in imamo ju zelo radi.

Prva nagrada:

MEDKULTURNI DIALOG MED SLOVENIJO IN ITALIJO

MAJA OSOJNIK*4. b razred, OŠ Zadobrova, Lj. Polje**Mentorica:**Silva Tavčar**Nagrada:*

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;*

*Sponzor:**Ministrstvo za šolstvo in šport.*

Prišla sem domov in pokazala mami listek, na katerem je pisalo, da moram napisati nekaj o medkulturnem dialogu med Slovenijo in Italijo.

Mami me čudno pogleda in reče: »Kaj pa je s tem mišljeno?« Skupaj sva šli k računalniku in v spletni iskalnik vtipkali »medkulturni dialog«. Ugotovili sva, da je leto 2008, leto medkulturnega dialoga v Evropski uniji. Aha, zato se torej pogovarjamo o tem. Ampak, kaj je s tem mišljeno?

Mami mi je razložila: »V Evropski uniji je veliko držav, v vsaki državi pa veliko različnih narodov in vsak ima svoje navade, svojo kulturo, svoj način življenja. Ker smo v Evropski uniji kot ena velika družina, se moramo naučiti živeti drug z drugim, sprejemati in spoštovati različne kulture ter skrbeti za ohranjanje kulturnih značilnosti lastnega naroda. Torej naučiti se moramo, da smo strpni do drugih in drugačnih. Vendar ne samo to, naučiti se moramo vzpostavljati kontakte z drugimi kulturami, biti moramo odprti do tujcev. Moramo se naučiti spoštovati sebe in druge.«

Razmišljala sem o tem. To torej pomeni, da se moram pogovarjati z nekom, ki govori italijansko? To bo pa težko. Saj ne znam nič povedati po italijansko razen nekaj besed, ki me jih je naučila mama.

Takrat pa stopi k meni starejša sestra in me spomni, kako je bilo, ko je bila kot edina Slovenka v šoli plesa na jugu Italije. Vsi otroci okrog nje so govorili italijansko. Znali so samo kakšno besedo po angleško. O slovenščini se jim še sanjalo ni. Vendar se je ona počutila dobro. Skupaj z njimi je plesala, kljub temu, da trenerjev ni razumela, kaj govorijo. Včasih so ji kaj razložili po angleško. Po nekaj dneh se je začela pogovarjati tudi z otroki. Malce so si kazali, našli so tudi kakšno skupno angleško besedo, saj je Ana takrat že znala govoriti angleško, v Italiji pa se otroci v prvih letih osnovne šole ne učijo angleškega jezika. No, skupaj s trenerji so se v skupini pri muzikalu tudi pogovarjali o tem, kaj počnejo v prostem času in Ani je celo uspelo sodelovati pri teh urah. Bila je navdušena. Ko se je vrnila domov, so si z nekaj dekleti dopisovale po elektronski pošti. Malce težko so se razumele, ampak bilo je zanimivo. Če drugega ne, je ugotovila, da čeprav govorimo tako različno, živimo kar precej podobno. Hkrati je ugotovila, da če imaš željo, vzpostaviš stik tudi s popolnoma drugače govorečimi ljudmi.

Mama pa je nadaljevala: »Poglej Maja. Naša družina preživi skoraj vse zimske počitnice v Italiji in tudi kar nekaj poletnih. Tja smo včasih hodili po nakupe, danes pa hodite na športna tekmovanja in festivale. Torej smo Slovenci in Italijani ves čas v stiku. Očitno najdemo kar nekaj priložnosti, da se družimo. Torej prihajamo iz različnih kultur, ampak imamo veliko skupnega in dobro se počutimo skupaj. Odkar pa je schengenjska meja, sploh ni težav, saj se še na meji sploh ni potrebno ustavljati in ni potrebno razmišljati ali je treba ob prehodu meje kaj prijaviti.«

Če pomislim, je to prav super za našo nono Ano, ki živi ob meji. V Milje hodi po nakupih ravno tako kot v Koper. Ni opaziti, da bi jo motilo, da je v enem

trenutku v Italiji, v drugem pa v Sloveniji. Celo vseč ji je, ker so se s schengenom odprle tudi naše poti, ki vodijo v Italijo. Tako je kot bi šla v sosednjo vas. Ker govori italijansko, se počuti ravno tako dobro na drugi strani meje. V zadnjem času je dobila tudi kar nekaj sosedov iz Italije. Včasih so Italijani hodili v Slovenijo na večerje, po bencin in na plažo, Slovenci pa v Italijo po hrano in obleko, ker je bila ceneje. Danes pa se Italijani kar selijo k nam. S tem prihaja k nam tudi del njihove kulture.

Ampak Slovenci in Italijani smo se tudi v preteklosti srečevali, saj imamo v Sloveniji manjšino, ki govori italijansko, v Italiji pa manjšino, ki govori slovensko. Če greš smučat na italijansko smučišče Višarje, sploh nimaš občutka, da si v drugi državi. Večina jih govori slovensko, napisi so dvojezični, plačuje se v evrih. Verjetno je to še posebej pomembno za manjšine, ki sedaj niso več ločene z mejo.

Ko smo zaključile pogovor, sem ugotovila, da medkulturni dialog med prebivalci Slovenije in Italije poteka ves čas. Potekal je tudi v preteklosti, razlika je le ta, da imamo sedaj skupno valuto in odprte meje.

Prva nagrada:

EVROPSKE PRAVLJICE ME BOGATIJO

KATJA RAKOVEC

5. razred, OŠ A. T. Linhart, Radovljica,
PŠ Ljubno

Mentorica:

Lucija Rakovec

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;*

Sponzor:

Ministrstvo za šolstvo in šport.

Pa saj ne morem verjet, da je to res; spet en plakat in to o Evropi. Šola je nora! In kako naj izgleda vse skupaj? Učiteljica nam je nekaj razlagala o različnosti kultur, pa o bogastvu in skrivnostnosti, ki ga skrivajo zgodbe evropskih narodov. Peljala nas je celo v Narodni muzej v Ljubljani, da bi nam pokazala, kako smo evropski narodi med seboj povezani in kako so po naših tleh na začetku hodili neandartalci. Še sedaj se spominjam, kako nas je kot magnet potegnila piščal iz Divjih bab. Takrat se je začela evropska kultura. Pa o modernem človeku smo poslušali, pa o Keltih in Ilirih, ki so živeli po celi Evropi. Pa so prišli Rimljani, pa Langobardi, potem pa še Slovani. Saj je zanimivo dokler poslušáš, kako je cela Evropa povezana, ampak plakat! Pa še cela gora matematične naloge. Na koncu nam je pa rekla: Čas imate do četrtega! To je veliko časa! Je sploh vedela, da je danes sredo?!

Ko sem prišla domov, nisem mislila na nič drugega kot na plakat. Nekaj časa sem brskala po domači knjižnici in hitro ugotovila, da je preveč majhna in da bo treba v glavno knjižnico v Radovljico. Mamica me je odložila pred vrati in odšla po nakupih. Odšla sem v čitalnico in se usedla v najbolj zakotni konec, da bom imela zares mir. Knjižničarko sem prosila, da mi prinese nekaj vodnikov po evropskih državah, da bom zbrala nekaj podatkov.

Lotila sem se dela... Najprej Velika Britanija. Čakaj, čakaj, tam sem pa že bila... s sestrico, z mamico in atijem. Seveda se spominjam Londona, pa rdečih avtobusov, pa govorilnic, pa kraljičinih stražarjev in Big Bena. Listala sem in listala, ko me nenadoma nekdo potolče po rami. Pa ne kakšen Toni! Ne, bil je možicelj, ves zelen in z lokom in puščicami v rokah. Hej, maškarada je že bila! »Hello! Nič se me ne boj. Si revna ali bogata? Če si bogata, se me pazi, če pa si revna, sem ti na uslugo!« Vse sem ga razumela, čeprav je govoril v angleščini – no, ja saj se jo učimo v šoli, ane!

»Nič od tega, gospod hud! Nisem ne revna, ne bogata. Delam samo plakat.«
»Potem je dobro! Kaj iščeš po tej knjigi o Angliji. Knjiga stoji zdajle pred teboj. No, kaj me želiš vprašati o Angležih? Mogoče kaj o tea-time-u? Oh, no! Ura je pet – čaj ob petih...!« Stekel je do avtomata in nazaj prinesel dve skodelici čaja. »Ko je ura pet popoldan se vsi Angleži, revni in bogati usedejo in popijejo skodelico čaja.« »Zanimiv običaj,« sem pripomnila. »Bi mi pokazali, kako se strelja z lokom?« Robin Hood je medtem srebal čaj in kot da me ni slišal je pripomnil: »Čuden je tale vaš čaj. Mi pijemo pravi čaj z mlekom.«

Takrat je od nekod priletela puščica. Robin Hood je stekel skozi vrata. Kdo strelja? Puščica je zadela sredino knjige o Grčiji. »Paris, kaj je to? Kje sva?« se je zaslišal ženski glas. »Ne vem,« je odgovoril moški glas. Izza polic sta pritekla dva človeka oblečena kot bi bila iz grške pripovedke. »Hej, ti nama povej, kje sva! Nujno! Beživa pred mojim možem!« Hotela sem jo pomiriti: »Tukaj ni nobenega nasilnega moža, same prijazne knjižničarke.« Švignila je mimo polic skozi vrata. »Helena!« je še uspel zavpiti Paris. »Si ti ta lokostrelec, ki mi je uničil knjigo o Grčiji. Poglej, ravno v srednji olimpijski krog si zadel.« Nisem

vedela, ali me posluša. Zmedeno je gledal zdaj mene zdaj vrata. »Ja, jaz sem Paris. Moja puščica ne zgreši. Tisto je bila Helena, moja velika ljubezen. Sem iz najmočnejše utrdbe na svetu, moj oče je tam kralj. Mi obljubiš, da me ne izdaš Ahilu in njegovi vojski?« Odločno sem vstala in naglas rekla: »Pri Zeusu prisegam, da bom molčala. Ampak v zameno mi pa kaj povej o mestu, ki so ga poimenovali po tebi.« Zdelo se mi je, da me sploh ne posluša. »Heleeeeeeeena!« je še zavpil in že ga ni bilo več.

Takrat sem pod nogami začutila toplo premikanje: »Bonjour, mademoiselle. Miaow!« Uganete, kdo je bil? Maček, ja obuti maček, ki ga je napisal francoski pisatelj Perrault. »Si rekla, da želiš nekaj izvedeti o Parizu in gotovo te kaj zanima tudi o celi Franciji?« je bil vljuden mačkon. Dobro sem si ga ogledala, elegantno oblečen in v lepih škornjih, neparfuman pa tako kot bi se polil s celo stekleničko. V vodniku po Franciji sem izvedela še veliko stvari in jih hitela prepisovat na plakat. Imela sem dobro družbo in pomoč. Potem pa se je kar naenkrat odločil: »Grem iskat prepelice za kralja. Upam, da jih v Radovljiškem gozdu še kaj najdem, predem tja postavijo avtocesto.« Ko je odvihral, sem opazila, da je pod mizo pozabil svoj prekrasni škorenj. Potegnila sem ga izpod mize.

Kaj pa je zdaj to? Čeveljček se je kar naenkrat začel manjšati, manjšal se je in manjšal, dokler ni postal majhen steklen čeveljček. Vauuuu! Takega bi pa tudi jaz imela. Takrat pa... kdo sta pa ta dva starejša gospoda? Tako resno se držita. Aha, prepoznala sem ju, bila sta brata Grimm. Prvi je v nemškem jeziku povprašal drugega: »Jakob, se spomniš, ko nama je tista starka iz Gellmanove 113 govorila o deklici iz pepela. Poglej, tale čeveljček je gotovo njen.« Drugi se je oglasil: »Zopet nekaj, da zapišeta stara zbiralca ljudskega izročila.« Mene sploh opazila nista. Vsaj kakšen »štrudl« bi mi lahko prinesla, saj mi je že pošteno krulilo v želodcu. Aha, Nemčija... zanimivo, koliko gradov – nič čudnega, da od tu prihajajo vse te čudovite pravljice, ki sta jih zbrala. »Gutten Tag!« se obrnem proti njima, da bi ju nekaj vprašala. Ja, kje pa sta sedaj? Izginila sta kot veter. Zelo čudno je tole, že kar malo pravljичno.

Samo, da sem še v knjižnici, v Sloveniji, čeprav k meni ves čas prihajajo neki čudni »modeli« iz evropskih pravljic. Lakota me je že pošteno mučila in prikazovale so se mi potice, pa žlikrofi, pa prekmurska gibanica...njami. »Mijav, mijav!« zopet zaslišim. Se je vrnil obuti maček s prepelicami? O, ne! Tole je pa nežna bela mucka, ki prede pri mojih nogah. Veste, nisem kakšna strašna ljubiteljica in zbirateljica mačk! »Saj ni treba, da si ljubiteljica mačk, ampak copatov!« je spregovorila kot bi brala moje misli. »Ooo, kako vljudna gospodična mačka!« si mislim. »Nekaj bi te vprašala: Ali pospravljáš svoje copate?« jo je zanimalo. »Ja, seveda vedno jih pospravljam...« Nisem še dokončala stavka, ko sem začutila čuden občutek v nosu in že se je podaljšal za dve pesti.

Muca je izginila kot kafa, pred mano pa se je pojavil lesenjač, ki je imel tudi dolg nos. »Ciao! Tudi meni zraste nos tako kot tebi, če se lažem. Prihajam iz Italije in obožujem pico. Veš kdo je moj oče?« »Ja, neki Pepe, a misliš Carla Collodija?« »Si že bila v mojem parku v Collodiju?« je bil ves v pričakovanju.

Prikimala sem, Ostržek pa je kar poskočil od veselja. »V tvojem parku v Collodiju sem se skoraj izgubila. Še na poševnem stolpu v Pisi ni bilo tako vznemirljivo kot pri tebi doma, Ostržek. Prejšnji teden pa sem tudi prebrala tvojo knjigo. Tisto tapravo, tadebelo!« Ostržku je vidno rasel ponos. Jaz pa sem nadaljevala: »Še to mi povej...« Ostržek me je prekinil: »Ja, ja pa hitro. Zavedaj se, da sem s platnic knjige skočil samo zato, da bi ustregel tebi.« »Zanima me, kdo te je pravzaprav požrl. Nekje piše, da te je morski pes, drugje omenjajo kita, nekje pa samo rišo. Kaj je pravzaprav res?« sem hitela z vprašanjem. »Pravzaprav je res, da me je požrl...« in že ga ni bilo več.

Mi bo že danes kdo kaj povedal? Vsi me samo motijo, potem pa pravijo, da mi hodijo pomagat. Saj pravzaprav imajo prav, najbolje spoznaš kulturo drugega, če se z njo zares srečaš, pa če je to kar v knjižnici. Pravzaprav sem opisala že kar nekaj držav. Zdaj grem pa še malo na sever, na vzhod v Romunijo ne upam, da me ne bi obiskal še kakšen grof Drakula.

Hmmm... nekaj Skandinavskega, npr. Danska. Tudi tam sem se že potepala. Čakaj, da se spomnim... Vikingi, vikinške ladje, muzeji na prostem, LEGOland, Guinnessov muzej in pa tisti prečudoviti spomenik na obali. Mala morska deklica je zrla tja daleč v daljavo za svojimi starši. Tako sama je bila tam na obali. Potem smo ji pa mi delali družbo. Hmmm, kdo je pa tale, ki se je kar usedel poleg mene. Uh, preveč lep pa ni. Ga nisem že enkrat nekje videla? Seveda, podoben je Andersenovemu spomeniku. Ja, saj tudi je Andersen. Kar tiho je in nič ne govori. »Ste vi gospod Andersen?« Samo prikima mi in se žalostno obrne proti vratom. Ja, kaj mu pa je? Drugače so pa Danci po navadi bolj dobre volje. Na mizi se kar naenkrat znajde cela knjiga njegovih pravljic. Ooo, tole bom pa z veseljem prebrala! Že se hočem zahvaliti pa ga že ni bilo več. Zdaj pa res ne vem, se mi že meša ali pa imam res ves čas obiske.

Plakat je skoraj že izdelan. Poln je slik, napisov, mojih ilustracij... Zraven zapisujem še naslove pravljic, ki prihajajo iz evropskih držav. Mislim, da mi kar dobro uspeva. Cinn... aha, mobilni mi zvonil! »Ja, mami, sem že naredila plakat. Je res že poldne? Takoj pridem k avtu.« Se mi zdi kar malo čudno, ko po dolgem času slišim mamin glas. Vem, da je ta glas resnično resničen.

Pospravim za seboj in stečem po stopnicah, opsa, moj čevljiček....

Druga nagrada:

JEZIKI NAS ZDRUŽUJEJO IN HKRATI LOČUJEJO

TILEN HLIŠ

5. razred, OŠ Cirkovce

*Mentorica:**Kristina Bauman**Nagrada:*

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;*

*Sponzor:**Ministrstvo za šolstvo in šport.*

Bila je soparna poletna noč, ko smo se s folklorno skupino odpravili na gostovanje v Makedonijo.

Že ob prvem postanku, ko smo se ustavili na Hrvaškem, smo se zavedli, da je drugače kot pri nas. V prodajalni na postajališču so nas prijazno pozdravili, a ne v našem jeziku. Prodajalko smo sicer razumeli, a ne popolnoma. Tako smo pomen neznanih besed ugibali in se tako sporazumeli. Tudi prodajalka nas ni popolnoma razumela, a se je potrudila.

Med potjo smo se še velikokrat ustavili in srečali ta jezik.

Naslednji dan okoli treh popoldne smo prispeli v Skopje, glavno mesto Makedonije. Nestrpno smo čakali, da nam povedo, pri kateri družini bomo stanovali. Gospoda, ki nas je razvrščal v skupine smo težka razumeli, a še hujši šok smo doživeli, ko smo pristopili k »svoji« družini. V družini, kjer naj bi stanoval jaz, sta bila tudi dva fanta Dimitrio in Antonijo, ki je bil mojih let. Družine so nas zasule z različnimi vprašanji, ki jih nismo razumeli. V glavi sem si začel predstavljati teden, ki ga bom preživel s temi ljudmi, ki jih nisem razumel. Verjemite mi, da si ga nisem predstavljal rožnato. Če bi takrat lahko izbiral, bi zagotovo ostal s svojimi soplesalci in ne bi odšel z družino. A izbire nisem imel. Tako sem se z družino peš odpravil proti njihovem stanovanju. Med potjo sem bil molčeč.

Prvi dan je bil zelo težak, saj smo se težka sporazumevali, tako da sem že komaj čakal naslednji dan, ko naj bi se spet srečali s preostalimi folklorniki. Vendar je naslednji dan potekal bolje kot prvi. Začeli smo se sporazumevati v hrvaškem jeziku s primesjo slovenščine in makedonščine. Vsi smo se zelo trudili in tako nam je nenazadnje le uspelo.

Pravo olajšanje je bilo, ko smo se popoldne srečali s prijatelji. Drug čez drugega smo govorili v slovenščini, ki smo jo zadnjih štiriindvajset ur tako pogrešali.

A kaj ko je to srečanje tako hitro minilo. Spet smo se vrnili k svojim družinam, a tokrat, moram priznati z veliko lažjim srcem, saj sem vedel, da se zdaj lažje sporazumevamo. Sčasoma smo tudi ugotovili, da si makedonščina in slovenščina le nista tako različni. Nekatero besede so celo enake. Najbolj mi je bila zanimiva makedonska beseda »bratočetak«, to v njihovem jeziku pomeni bratranec ali sestrična. Zdaj, ko smo se lažje sporazumevali, mi ni bilo nič več žal, da sem se odločil, da pojdem v Makedonijo. Ravno nasprotno Makedonija mi je postala zelo všeč.

Nekaj znamenitosti Skopja smo si ogledali z družino. A utrip mesta sem najbolj občutil, ko smo se po ulicah sprehajali skupaj s prijatelji.

Všeč so mi bile predvsem ruševine trdnjave Kale, ki počivajo nad mestom. To je odlična razgledna točka s katere se razteza pogled na vse mesto. Trdnjava se je porušila ob potresu ali ob zemljotresu, kot bi rekli Makedonci, ki je mesto prizadel 26. julija 1963. Takrat se je ustavila tudi ura na železniški postaji, za katero smo najprej mislili, da je v okvari, saj ura kaže vedno isti čas, čas potresa.

V naslednjih dneh sem se s člani družine prav dobro sporazumeval. Tako sem ugotovil, da nas je jezik sprva ločil, a so nas nekatere značilnosti naših jezikov združile in smo tako našli skupen jezik.

Ob slovesu je bilo vsem hudo, tako nam kot tudi gostiteljem. Drug na drugega smo se navadili in med seboj spletli prijateljske vezi. Vsi smo se poslovili z upanjem, da se še kdaj, ob kakšni drugi priložnosti, spet srečamo.

Druga nagrada:

DRAGA KLARA

TAMARA HOSTAR

6. razred OŠ Jurija Dalmatina Krško

Mentorica:

Valentina Gerjevič

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;*

Sponzor:

Ministrstvo za šolstvo in šport.

Na začetku te prav lepo pozdravljam in ti sporočam, da se imam zelo lepo, a ker se že dolgo nisva slišali in videli, in imam veliko novic, sem se odločila, da ti pišem.

Kako si pa ti? Kako si preživela zadnje dneve počitnic? Jaz sem se imela super, le prehitro so minile.

Ko smo to jesen prvič prestopili prag naše šole, smo v razredu opazili dva povsem nova obraza. Dobili smo dva nova sošolca. Eden izmed njiju se nam je zdel nadvse poseben, saj je bil zelo tih, miren, nič ni govoril, zdel se nam je precej preplašen, a hkrati si na njegovem obrazu opazil tudi nasmeh. Pa njegove oči so izžarevale nekaj, kar nam je bilo vsem všeč. Potem je prišla naša nova razredničarka, saj veš, sedaj sem že na višji stopnji, v šestem razredu, zato imamo novo razredničarko. Odpeljala nas je v naš razred. Takrat nam je povedala, da imamo nova učenca, eden izmed njiju pa prihaja s Kosova. Rekla nam je, da fant ne zna nič slovensko, zato mu bo potrebno posvečati več pozornosti, več razlage, pomagati pri nalogah, razlagi. Veš, Klara, tako tesno mi je bilo pri srcu, ko sem vse to opazovala in poslušala. A ni hudo? Potem smo celo izvedeli, da fant v Sloveniji ne živi pri starših, ampak pri svojem starejšem bratu. Še dobro, da imamo v našem razredu fanta, ki zna njegov jezik, ker je včasih tudi on živel na Kosovu. Tako mu včasih kaj razloži in pomaga.

Po nekaj dneh sem opazila, da ne zna čisto nič slovensko. Revež. A zdi se mi, da se v našem razredu dobro počuti. Včasih nam pove kaj po albansko. Je pa zelo prijazen, pa toliko volje do dela ima. Vse hoče vedeti, pa napisati, toda ne zmore, težko je. Drug jezik, drugo okolje, vse drugače. Tega si res ne predstavljam. Pa ti? Kako bi se ti počutila, da te starši tako kot njega pošljejo v neko novo okolje, kjer govorijo drug jezik, kjer je kultura drugačna, kjer ne poznaš nikogar, pa še staršev nimaš ob sebi. Grozno, ne!? Veš, sem pa opazila, pa drugi učenci tudi, da ima v šoli najraje glasbo in športno vzgojo. Pri glasbi nam je zadnjič nekaj zapel. V albanščini. Zelo smo bili navdušeni. Pa nekaj slovenskih besed se je kar hitro naučil.

HVALA. ADIJO. PROSIM. UČITELJICA. Nekatere že pokliče po imenu. Zelo smo navdušeni, ko slišimo, da tako lepo napreduje. Velikokrat mu zaploskamo. Pa učitelji mu zelo pomagajo. Obiskuje tudi dodatne ure slovenščine. Med jesenskimi počitnicami bo pa obiskal starše. Zanimivo mi je opazovati, kako napreduje. Le kako bo z njim?

Čeprav prihaja iz drugega okolja, še ne pomeni, da si ne zasluži priložnosti in naše pomoči. Če sprejemaš nekoga z drugačno kulturo, si lahko zelo srečen, z njim pa si lahko zelo dober prijatelj.

Kaj pa ti meniš? Se ti je zgodilo kdaj kaj podobnega? Veselim se tvojega odgovora.

Lepo te pozdravlja
tvoja Tamara.

Tretja nagrada:

ROMI V ŠOLI

KATJA BAJUK

6. razred, OŠ Metlika

*Mentorica:**Petra Kostelec**Nagrada:*

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja*
- *Praktična nagrada*

Bil je 1. september. Za nekatere dober, za druge pa slab dan. Na ta dan se je začel pouk. Vstopila sem v 5. razred osnovne šole. Učiteljica nam je povedala, da bomo dobili dva nova sošolca. Vsi smo bili prepričani, da bosta takšna kot mi.

Čez nekaj tednov sem slišala, kako je učiteljica govorila z neko žensko iz šole. Pogovarjali sta se o tem, da bosta danes prišla nova fanta. To novico sem hitro povedala vsem sošolcem. Niso mi verjeli. Ko je učiteljica vstopila v razred, je rekla: »Se spomnite, ko sem vam rekla, da bosta k nam prišla dva nova učenca? No, danes ju boste spoznali. Prosim, da se lepo obnašate do njiju, čeprav sta druge narodnosti.« In res, v razred sta vstopila dečka temnejše polti. Vsi smo bili začudeni. Učiteljica nam ju je predstavila in potem sta sedla v klopi. Ko je zvonilo, smo se sošolci zbrali in poklepetali o dečkoma. Vsi smo se dogovorili, da se z njima ne bomo družili, čeprav to ni lepo.

Čez nekaj tednov smo se v šoli pogovarjali o ljudeh, ki so različnih narodnosti in kultur od nas. V našem razredu smo vsi iste narodnosti in kulture, razen dveh. To sta dva Roma, ki smo se ju vsi izogibali. Učiteljica nam je še povedala, da čeprav smo nekoliko drugačni, moramo biti dobri eden do drugega in si zaupati. Po pouku nas je učiteljica zadržala še malo časa. Vsi smo ostali, razen dečka, ki sta nedavno prišla v razred. Učiteljica je jezno gledala na nas. Bili smo začudeni, saj nismo storili ničesar narobe. In je začela: »Učenci, zelo ste me razočarali. Denis in Miloš, dečka, ki sta prišla nenadoma v razred, sta zelo osamljena. Zakaj se nočete družiti z njima? Denis in Miloš sta vendar dobra fanta velikega srca. Prosim vas še enkrat, sprejmite ju.«

Naslednji mesec so mene in dve prijateljici napadli dečki iz 6. razreda. Rekli so nam, da nas bodo pretepli. Zraven nas sta stala Denis in Miloš. Ko sta to slišala, sta se postavila pred dečki in se pogovorila z njimi. Vsi fantje iz 6. razreda so odšli. Denis in Miloš sta nam rekla, da nas nikdar več ne bodo motili. To vse smo povedale našim sošolcem. Bili so začudeni. Zmenili smo se, da jih od sedaj naprej cenimo, kot se cenimo mi med seboj. Ni pomembno, kakšne narodnosti in kulture si. Pomembno je, da si dobrega srca in da si dober prijatelj. Vsak mora spoštovati svojo narodnost in svoje običaje, poleg tega pa je treba spoštovati tudi običaje in kulture drugih.

Od tistega dne, ko sta nas Denis in Miloš rešila pred učenci iz 6. razreda, se je veliko spremenilo. Vsi se lepo obnašajo do nas in mi do njih. Zdaj smo dobri prijatelji in kar je najpomembnejše, spoštujemo se takšne, kot smo.

Tretja nagrada:

NARODNOST, STAROST, JEZIK NISO OVIRA ZA PRISRČNO SPORAZUMEVANJE

NEJC STROJANŠEK

4. razred, OŠ Braslovče, 3314 Braslovče

Mentorica:

Julijana Veber

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja*
- *Praktična nagrada*

Proti koncu januarja sem moral zaradi hudih bolečin v nogah ostati v Splošni bolnišnici Celje. Ležal sem na otroškem oddelku, v sobi številka 6 z imenom Tinka. Bila je majhna, vendar prijetna. V njej smo ležali petletni Tilen, sedemletni Domen, sedemnajstletni Asim in jaz.

Na začetku smo bili bolj tihi, nato pa smo se razgovorili. Kmalu smo opazili, da je Asim čisto tiho, a nismo vedeli zakaj. Ko je prišel na obisk njegov oče, smo izvedeli, da Asim ni Slovenec, ampak Albanec. Samo njegov oče je znal slovensko, mama, Asim in njegov brat pa samo albansko. Za lažje razumevanje je oče Asimu napisal nekaj najbolj pogostih albanskih besed in jih prevedel v slovenski jezik. Čeprav nismo veliko govorili, smo se skoraj vse sporazumeli z rokami. Najbolj živahen je bil Tilen, ker je bil samo na opazovanju in ni bil hudo bolan. Jaz sem bil zelo utrujen, zato sem večino časa preležal. Opazoval sem, kako sta se Asim in Tilen igrala z avtomobilom in »Ninja želvami«. Tilen je Asima celo naučil igrati spomin. Tudi Asim je bil do Tilna zelo nežen in pozoren. Postala sta prava prijatelja.

Spoznal sem, da za prijateljstvo ni pomembna narodnost, starost in jezik. Trije dnevi, ki sem jih preživel v bolnišnici, so mi hitro minili predvsem zaradi prijaznih in prijetnih fantov, za kar sem jim neizmerno hvaležen.

Prva nagrada:

TUDI ROMI SO LJUDJE

**TINA DROLE in VLASTA
HADALIN**

8. razred, OŠ Cerkno

*Mentorica:**Anica Svetik**Nagrada:*

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *2x petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;*

*Sponzor:**Ministrstvo za šolstvo in šport.*

Gospa Janja je Tinina teta. Rada spoznava nove kraje, predvsem pa jo navdušuje spoznavanje ljudi in njihovega načina življenja. Poleti leta 2001 je obiskala veliko romsko naselje Šutka v Makedoniji. Ob omembi tega ljudstva se v nas pojavi čudna mešanica zanimanja in zavračanja te posebne skupine ljudi. Iz prve roke sva želeli izvedeti, kakšna je bila njena izkušnja bivanja z njimi, zato sva jo zaprosili za pogovor.

Šla si v Makedonijo in tam bivala med Romi. Kako je prišlo do te tvoje odločitve in zakaj ravno med Rome?

Zelo rada potujem, spoznavam nove kraje, najbolj pa me navdušujejo ljudje, njihov način življenja, druge kulture, navade, običaji. Ko sem se pred leti odločala, kje bi preživela dopust, sem v časopisu Delo opazila oglas, da iščejo prostovoljce za delo s kosovskimi Romi v Makedoniji. Prostovoljno delo je zanimivo. Poleg tega, da se ljudem približaš, tudi sam prispevaš nekaj pozitivnega. Tisti oglas je bil torej, kar me je spodbudilo, da sem tisto poletje preživela med Romi.

Večina ljudi si predstavlja, da so Romi razcapani in umazani. Ali to drži? Kako so pravzaprav oblečeni?

To so stereotipi. Če neke kulture ne poznamo iz prve roke, se jih držimo kot pijanec plota. V Šutki, kjer smo bivali, so bili ljudje oblečeni zelo različno – odvisno od tega, koliko so bili premožni in kaj so si lahko privoščili. Naj povem, da v Šutki živi preko 3000 Romov in da je njihov standard zelo različen. Od najrevnejših do tistih, ki imajo razkošne vile, najnovejše avtomobile in še kaj.

Kaj sploh so stereotipi?

Na stereotipen način si mi postavila vprašanje. Če neke kulture ne poznamo, izhajamo iz nekih predpostavk, mnenj, sodb ... Ti si Rome označila kot umazane in razcapane. Ali si to informacijo dobila iz prve roke ali izhajaš iz prepričanj drugih ljudi oziroma mnenja, ki ga ustvarjajo mediji? Torej: govori se, ljudje pravijo, da so Romi umazani, ne da bi tisti, ki to govorijo, imeli kakršno koli lastno izkušnjo z njimi, in to je stereotip. Podobno, kot se govori, da so Gorenjci skopi, da Dolenjci radi popijejo kozarček ali dva preveč ...

Po tvojem odgovoru sodim, da tudi Romi znajo poskrbeti za osebno higieno in da tudi otrok verjetno ne kradejo, kot sem nekje zasledila.

Pravilno razmišljaš. Romi, s katerimi sem delala in živela jaz, so bili izjemno čisti. V hiši, kjer smo živeli, je žena lastnika hiše uporabljala pralni stroj zgolj za pranje pisanih in temnih oblek. Bele obleke pa je kuhala v loncu, kakor so to počele naše babice. Rekla je, da pralni stroj oblek ne opere dovolj, kaj šele, da bi jih razkužil. Tudi njihova stanovanja so bila brezhibno pospravljena in vedno čista. Preprog tudi niso čistili le s sesalcem, ampak so jih redno prali z vodo in milom. Drugačna pa je bila okolica hiš – polna smeti in druge

odvečne navlake. In če se otroci igrajo v teh smeteh, so seveda umazani; kdo bi pa ne bil. Omenila si, da se govori, da Romi kradejo otroke. Naj povem, da so Romi med seboj zelo povezani in da jim družina pomeni vse na svetu. Ker pa so njihove družine zelo velike, jim otrok verjetno niti ni treba krasti. No, malce se šalim.

O Romih očitno res ne vemo veliko. Ali si spoznala kakšne njihove zanimive običaje?

V času, ko sem bila v Šutki, je bilo ravno obdobje porok oziroma svatb, kot jim pravijo. To obdobje traja približno dva meseca in ni ga bilo dneva, da bi ne bilo vsaj ene poroke. Poroka poteka tri dni in tri noči, spremljajo pa jo glasba (nam vsem znane trube, tj. trobente), ples in seveda poročni rituali. Izjemno pomembno za Rome je, da je nevesta ob poroki nedolžna, prvi spolni odnos naj bi imela na prvo poročno noč. Dokaz, da je bilo dekle res nedolžno, pa je krvav madež na rjuhi, ki nastane ob izgubi nedolžnosti. Drug zanimiv običaj je obrezovanje dečkov. Ko so stari tri oziroma štiri leta, fantom obrežejo kožico na spolnem udu. Tega ne storijo pod kakšnim zdravniškim nadzorom, ampak to naredi kar oseba iz skupnosti, ki je večča tega posla. Za pojedino, ki jo pripravijo, ubijejo bika, naredijo pa tudi veliko zabavo in procesijo. Fanta po obrezovanju oblečejo v svečana oblačila, ga posadijo na nekakšno kočijo in slavnostno popeljejo po naselju. Na ta način sovaščane opozorijo, da je fant že opravil prvi korak na poti k moškosti.

Ali se njihovi otroci šolajo? Kam hodijo v šole? Kako je kasneje z zaposlitvijo?

Šola pri njih ni obvezna, zato nekateri otroci šole zagotovo ne obiskujejo, zlasti ne tisti iz barakarskih naselij in begunski otroci. Tisti, ki šolo obiskujejo, opravijo osnovno šolo, naprej se vpišejo le redki. Spoznala pa sem dekle, ki je končala srednjo gostinsko šolo in se je zaposlila v McDonaldsu. Rekla je, da je imela srečo. Romi imajo namreč veliko težav z zaposlitvijo. Za Romkinjo je bila precej netipična, saj je bila svetle polti in blond. Tedaj je bilo v Šutki kar 95 % brezposelnih. Precej je bilo tudi takih, ki jim ni bilo do redne zaposlitve. Nekateri pa bi se želeli zaposliti, a zaradi tega, ker so bili Romi, službe niso dobili.

Kje potem Romi dobijo denar za preživetje, če je večina od njih nezaposlenih?

Denar dobijo na različne načine: prosjačijo po ulicah, podpirajo jih sorodniki, ki živijo in delajo v tujini, včasih delajo na črno, verjetno tudi prekupčujejo ... Vsak se znajde, kakor se ve in zna. Ker nimajo veliko denarja, so tudi njihove potrebe temu prilagojene.

Kakšna je njihova vera?

V Šutki je velika večina muslimanov, torej je njihova vera islam, manjšina pa je kristjanov.

Kaj natančno si ti kot prostovoljka delala v Šutki?

Mi smo delali predvsem z begunci. To so bili Romi, ki so se zaradi vojne v Šutko preselili s Kosova. Bili smo majhna mednarodna skupina, ki je počela več stvari: učili smo angleščino in osnove računalništva, igrali smo se s tamkajšnjimi otroki in še marsikaj zanimivega smo si sproti izmislili in stvari tudi izpeljali.

Ali tja pride tudi kaj turistov?

V Šutko turisti ne zahajajo, saj ni turistično središče, niti nima kakršnih koli znamenitosti. Ko sem bila tam jaz, sta mimo prikolesarila dva Slovenca. Ustavila sta se za dva dni in sta bila nad dogajanjem v Šutki prijetno presenečena. Verjetno zaradi porok in žive glasbe, ki je odmevala vse dni in noči. Če hočeš doživeti in spoznati Šutko, pa moraš tam živeti vsaj mesec ali dva in navezati stik z ljudmi.

Kakšen vtis so tamkajšnji Romi naredili nate? Česa si se naučila od njih?

Name so Romi naredili izjemno pozitiven vtis. Vesela sem, da sem se ob njih naučila sprejemati drugačne in razmišljati tudi zunaj stereotipnih predstav. Res je, da smo si ljudje različni, da so nam nekateri simpatici, drugi ne, a to ni neposredno odvisno od njihove kulture, navad in običajev. To je človeški faktor. Menim, da bi vsak od nas vsaj enkrat v življenju moral imeti izkušnjo bivanja z drugačnimi. Svet bi bil zagotovo lepši, boljši, z manj sovraštva med ljudmi.

Prva nagrada:

NAJINO SOBIVANJE S KULTURO DUŠEVNO PRIZADETIH

**META MOČNIK, NINA
MAGAJNE**

8. razred OŠ Cerkno

Mentorica:

Anica Svetik

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *2 x petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;*

Sponzor:

Ministrstvo za šolstvo in šport.

NININ POGLED

Ljudje so v preteklosti živeli vsak v svojem ožjem kulturnem okolju. Med seboj so veliko težje komunicirali, kot to počnemo danes. Pisma so do naslovnikov potovala s kočijami in ladjami. Minilo je veliko časa, preden so si ljudje izmenjali informacije. Vse življenje so ostajali večinoma v svojem ozkem življenjskem okolju. Vse, kar je prihajalo iz njim tujega sveta, so sprejemali z nezaupanjem, pogosto tudi s strahom. Medve in najini vrstniki živimo v povsem drugem svetu. Računalniki nam omogočajo komunikacijo s celim svetom v izredno kratkem času. Spoznavanje drugih in drugačnih kultur je zelo olajšano. Vendar vsa ta množica informacij, ki jih dobivamo o svetu okoli nas, še ne pomeni, da ga tudi razumemo in sprejemamo.

Razumevanja in sprejemanja drugačnosti se lahko najprej učimo v svojem domačem okolju. Tudi v naši najbližji okolici namreč živijo ljudje, ki so drugačni, posebni. To niso ljudje druge barve kože ali vere, drugega jezika ali druge narodne pripadnosti – to so telesno in duševno prizadeti. Veliko ljudi nanje gleda, kot da so ljudje z drugega planeta. Pogosto jih zavračajo in se jim izogibajo. Morda zato, ker se jih bojijo, ker ne vedo, kako naj v njihovi družbi reagirajo. Še posebej odklonilni so nekateri do duševno bolnih in prizadetih, ker jih ne poznajo in jih je zato strah. Tudi jaz sem se jih najprej bala, čeprav ne vem, zakaj. Prizadete osebe so vredne sprejemanja in naklonjenosti prav tako kot mi. Z leti sem pridobila različne izkušnje in strah pred njimi je polagoma izginil. Med mojimi vrstniki je tudi fant z Downovim sindromom. Ko sem ga spoznala, sem bila še premajhna, da bi razumela, zakaj je drugačen. Najraje sem se mu izognila, saj nisem razumela njegovih govorice.

Sčasoma sem spoznala, da se z njim lahko igram prav tako kot z drugimi otroki, sporazumevala sva se na svoj način, včasih z rokami, največkrat pa sem morala ugibati, kaj bi rad povedal. Kljub temu sem še vedno občutila nelagodje, kadar sem srečevala druge duševno prizadete ljudi. Pogosto sem se ob njih spraševala, zakaj se nekateri rodijo prizadeti, saj bi bilo njihovo življenje veliko lažje, če bi bili »normalni«. Mislila sem, da so ti ljudje zaradi svoje posebnosti nesrečni, a sedaj spoznavam, da to ni res. V svojem svetu so srečni in srečo ter veselje širijo tudi med druge ljudi. To sem spoznala preko sošolke Mete. Meta ima sestro, ki je duševno prizadeta. Ime ji je Nina – kot meni. Stara je štiriindvajset let. Hodi v Idrijo, kjer imajo delavnico, v kateri se zbirajo osebe z motnjo v duševnem razvoju. Tja hodi zelo rada, prav tako tudi vsi ostali, ki obiskujejo to delavnico. Ko pride domov, velikokrat pripoveduje, kaj se je tam dogajalo. Posebno rada ima prijatelje, ki jih tam srečuje. V delavnici rišejo, barvajo, sestavljajo in izdelujejo raznovrstne izdelke, ki jih nato prodajo, denar pa porabijo za praznovanje rojstnih dni in razne pripomočke.

METIN POGLED

Na svojo sestro gledam kot na nekoga »normalnega«, kot bi živela s sebi enako sestro. Imam tudi brata, ki ravno tako gleda nanjo. Lepo se mi zdi, da vsi moji prijatelji, sošolci, sosedje, sorodniki ... v njej ne vidijo nekoga drugačnega, posebnega. Le nekateri po ovinkih sprašujejo o njej ali njeni hoji. Zaradi okvare medenice ima namreč noge malo ukrivljene na notranjo stran.

Med vožnjo z avtom včasih zagledam kakega sošolca in ga pozdravim z gibom roke. Sošolec mi pomaha nazaj in če to vidi moja sestra, tudi ona pozdravi. Ponavadi ji vsi odzdravijo in se ji nasmehnejo. Ko se naslednjič srečamo, me z veseljem spomnijo na ta dogodek. Tudi sestra mi takoj pove, kadar jo pozdravi kak moj prijatelj. Na Poljanah, kjer sem doma, je tudi nekaj mojih vrstnikov. K igri vedno povabijo tudi njo in ji pomagajo, če česa ne zmore.

S sošolko Nino sva hodili k Dramskemu studiu 5 in pripravili smo predstavo z naslovom V ponedeljek spet doma. S to igro smo nastopili tudi za zunanje obiskovalce in ob tem zbirali denar za društvo Sožitje, ki vključuje duševno prizadete. Vsem mojim prijateljem se je to zdelo zelo lepo in ko nas je naslednje leto mentor dramske skupine vprašal, če bi ponovno igrali na prireditvi za te osebe, smo vsi v en glas rekli: »DA.« Tako smo vsi pridobili še eno dragoceno izkušnjo več.

Nekateri pa se do duševno prizadetih še vedno obnašajo neprimerno. V spominu mi je ostalo nekaj negativnih izkušenj. Zgodilo se je, da je pri igri neki prijatelj stalno pošiljal mojo sestro po žogo. Ni se igrala z nami. To mi je počasi začelo iti na živce, zato sem po žogo poslala njega in mu povedala, da Nina ni nič manj, niti nič več kot on, da bi morala kar naprej hoditi po žogo – kot po tekočem traku. Takrat se je zavedel, da je delal narobe. Brez besed je sam odšel po žogo in Nino odtlej pustil pri miru.

Vrstniki v šoli mi pravijo: »Blagor tebi, ker imaš starejšega brata in starejšo sestro, nimaš mlajših, ki bi ti težili.« A ni vedno vse tako »pocukrano«. Tudi medve se skregava, prav tako kot vsi ostali. Noče, da ji jaz kaj naročim, da jo vzgajam, saj se zaveda, da sem njena mlajša sestra in da bi morala pravzaprav ona ukazovati meni in ne obratno. Pri prizadetih osebah je namreč zelo pomembna potrpežljivost, a jaz je imam včasih premalo. Kadar jo je treba na dolgo in široko prositi in še vedno noče česa narediti, mi zavre kri. Takrat »na grobo« opravim z njo. Nekaj časa se jeziva druga na drugo, nazadnje pa se vendar vse uredi in zaključí z dobro voljo, ki je je pri moji sestri res zelo veliko. S svojo posebno govorico nas velikokrat vse spravi v dobro voljo. Z vsakim od prijateljev in sorodnikov ima svoj način komuniciranja. Ti jo imajo ravno tako radi kot nas ostale.

Sedaj, ko s sošolko Nino piševa to razmišljanje, moja sestra sedi zraven in se z nama pogovarja ter posluša glasbo. Kot skoraj vse duševno prizadete osebe ima zelo rada glasbo in ples. Ko zasliši živo glasbo, bi se ji zdelo greh, če bi ne šla plesat. Velikokrat, ko sem za računalnikom, pride k meni in če zagleda kje kakšen CD, me vpraša, če je na njem film ali glasba. Posebno rada ima tudi vse vrste trakov za ključe, zato velikokrat poleg darila za rojstni dan ali kakšen drug praznik dobi tudi nov trak za ključe. Zaradi teh dveh njenih lastnosti ji pravimo tudi »lovec na CD-je in trakove za ključe«.

Nina ne pozna ure, številke in črk. Toda to, kdaj se bližata njen rojstni dan ali novo leto, kdaj bo za kosilo juha ... vse to ve. Pred svojim rojstnim dnevom vedno pove, da ga bo imela, da bo povabila sorodnike ... in vpraša, če ji bom ob tej priložnosti kaj kupila. Pa to z darili ni ne vem kakšna vrednost. Zadovoljna je, če dobi čokolado - pomembno je, da je ob prazniku obdarovana, da se spomnimo nanjo. Ko se približuje Miklavž, me vselej opomni, da mu morava napisati pismo. Vedno sliši hudičke in sv. Miklavža, ki trkajo na vrata nekaj dni pred šestim decembrom. Pred novoletnimi prazniki zelo rada okraši smrečico. Ko smo jo letos po končanih praznikih pospravljali, sem za šalo z nekaj balončki, lučkami ter drugimi okraski okrasila tudi njo. Bila je jezna name, a ne prav zares, saj sva se obe smejali.

Nina zelo rada plava, zato hodimo na morje ali v bazen, kjer se sprosti in zabava. Na morje hodi tudi z društvom Sožitje – s svojimi prijatelji in spremljevalci. Nekoč sem z njimi ostala na morju tudi jaz, čeprav sprva to ni bilo v načrtu. Starše in spremljevalko sem prepričala, da so mi dovolili, tako da sem cel teden v letovišču shajala le z enimi kratkimi hlačami,

jopo in kopalkami. Imeli smo se zelo lepo in veliko smo se zabavali. Ob koncu letovanja smo imeli vsi – koordinatorka, spremljevalci in mi – solzne oči. Obljubili smo si, da se bomo še srečali. Še sedaj sem prepričana, da so bile to moje najlepše počitnice, in razumem sestro, zakaj tako rada hodi na ta letovanja.

Našo družino je sestra tudi veliko naučila – predvsem to, da drug drugemu večkrat pokažemo, da se imamo radi. Zelo rada ima čistočo in velikokrat pomaga pri hišnih opravilih. Najraje ima zlaganje posode v pomivalni stroj. Jezna je, če se nam kdaj kam mudi in je treba posodo v pomivalni stroj zložiti na hitro ter zato to delo namesto nje opravi nekdo drug. Če na oblekah ali pohištvu odkrije kakšno nitko, jo takoj pobere in vrže na tla. Rada dela tudi druge drobne stvari, kot so ličkanje koruze, luščenje fižola in prebiranje orehov. Velikokrat ji pri tej želji ugodimo in tudi sorodniki jo povabijo, da pride k njim in jim pomaga pri teh delih.

Prav tako kot drugi mladi je tudi ona zaljubljena. Všeč ji je fant, ki hodi v delavnico. Kadar se ji ljubi, ji jezik teče kot namazan. Ima pa še eno posebno lastnost: ko smo v družbi ali doma, velikokrat navidez povsem odsotno poslušá glasbo ali ravnodušno spremlja pogovor, čez nekaj dni ali tednov pa pogovor ponovi, kot bi govorili včeraj, tako dober spomin ima. Prav tako zna zelo dobro opazovati. Če v kakšni hiši spremenijo ali zamenjajo kakšno malenkost, to Nina takoj opazi.

Življenje s prizadeto osebo je lahko prav tako krasno kot z nekom, ki ni takšen; mogoče je še bogatejše. Nina nas je veliko naučila. Prav zaradi nje poznamo ogromno ljudi. Iz nje izžarevata veselje, nagajivost. Ko gre na počitnice ali k sorodnikom in je ni, jo po dnevu ali dveh že vsi pogrešamo. Ne sramujem se je. Celó v ponos mi je, saj lahko povem, da imam sestro, ki je zadovoljna z malimi stvarmi, z ljudmi, ki jih ima ob sebi ... in s svojim življenjem, čeprav ni takšno, kot ga ima večina ostalih ljudi. Njeno je drugačno – posebno.

NAJIN POGLED

Želiva, da bi vam Ninina zgodba segla do srca in da bi spoznali, da so »drugačni« ljudje vredni našega (in vašega) spoštovanja, zaupanja in ljubezni. Vse to nam vračajo. In njihova »drugačna kultura« nas dela bogatejše.

Druga nagrada:

STRIC

BLAŽKA CERAR

8. razred, OŠ Toma Brejca, Kamnik

*Mentorica:**Judita Babnik**Nagrada:*

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;*

*Sponzor:**Ministrstvo za šolstvo in šport.*

V sorodstvu imamo strica, sedaj že zelo starega, ki je sredi sedemdesetih let preteklega stoletja z ženo odšel po boljše življenje v tujino. Pa ne v katero od bližnjih evropskih držav, temveč, takrat nezaslišano, v Južnoafriško republiko. Tam si je ustvaril družino in le poredko, morda vsako deseto leto, prišel nazaj v Slovenijo. Takole se ga spominja moja mama:

Komaj smo čakali, da pristane letalo, ki je našega strica pripeljalo nazaj v domovino. Vsa družina je stala na letališču in spraševali smo se, ali ga bomo sploh poznali. Takrat sem bila najstnica in verjela sem, da so na svetu dobri ljudje, da je nepomembno, kako človek izgleda, da nista pomembna ne barva kože ne debelina denarnice, temveč tisto, kar človek nosi v sebi. Tista leta je v Južnoafriški republiki divjal rasizem in prav dobro se spominjam, ko so vsi takratni državni mediji poročali o nasilni smrti voditelja črnkega prebivalstva. Vsa takratna država je obsojala njegovo smrt, svet je kritiziral rasno ločevanje v Afriki, nihče pa ni storil ničesar, da bi preprečil trpljenje prvotnih prebivalcev Afrike. Želela sem, da mi stric morda sam kaj več pove o njihovi politiki, da iz njegovih ust slišim obsodbo krutega režima, da mi reče, da mu ni vseeno, kaj se dogaja v njegovi deželi z ljudmi drugačne barve kože.

Stric je prispel, srečni smo si mahali in se objemali. Spremenil se ni kaj dosti tistih deset let, ko se nismo videli, vsaj tako je rekel moj oče, jaz se strica namreč sploh nisem spominjala. Seveda je trajalo kar nekaj časa, da se je z vso svojo prtljago prebil skozi carinske formalnosti, končno pa smo lahko iz množice ljudi odkorakali proti našemu vozilu. Nikoli ne bom pozabila, kako je ravno takrat pred letališko poslopje pripeljal taksi in iz njega je stopil potnik. Črnc! Stric ga je zagledal, nasmešek, ki ga je še vedno nosil, se je v trenutku spremenil v grdo grimaso in prav glasno je dejal: »In toliko časa sem moral potovati, da je prvi človek, ki ga srečam, negro, umazan črnc!« Nisem mogla verjeti ušesom. Je to ta stric, o katerem mi je oče govoril le najlepše bratske stvari? Je to res ta stric, od katerega sem pričakovala obsodbo rasističnega režima? Bila sem strašno razočarana, a upala sem, da bom kasneje, doma, od njega slišala tudi kaj lepšega.

Stric je pri nas ostal kar nekaj časa. Seveda se nisva veliko družila, ker je moral obiskovati svoje prijatelje in sorodnike, jaz pa sem hodila v šolo. Nekega večera pa se je le spomnil, da bomo skupaj pogledali diapozitive, ki jih je naredil v Afriki. Kazal nam je slike velikega Johannesburga, v katerem je živel, ogromne zgradbe, široke ulice, kazal nam je urejene parke, neskončna naselja palm in čudovite plaže. S kakšnim ponosom je vse to kazal nam, revežem, ki smo ostali v komunistični domovini, nevedni, kaj se dogaja drugod po svetu, nerazgledani in zaostali. Potem je pričel kazati še posnetke predmestij, barakarskih naselij, smetišča v okolici glavnega mesta in z veseljem je govoril o »umazanih ta črnih«, ki bi brez belcev kar takoj pomrli. Norčeval se je iz dveh ljudi, napravljenih v nošo prvotnih prebivalcev, z velikimi ogrlicami okrog vratu in velikim uhanom v nosu. »No, poglejte, ali sta to opici ali človeka! Brez nas, belih, ne bi nikdar splezala z drevesa.«

To je bilo pa že preveč. Zapustila sem sobo, kajti rušil mi je ideale o ljudeh, rušil mi je prepričanje, da so kulture drugih narodov enakovredne naši, pričejala sem verjeti, da kultura, ki so jo belci prinesli v črno Afriko, ni kultura, vredna poštenega človeka. Stric mi je rušil prepričanje o enakovrednosti vseh ljudi po svetu.

Naslednje dni sem strica bolj pozorno opazovala in poslušala. Opazila sem, da v njem ni nikakršne človeške topline, za vsako stvar je imel svojo kritično, če ne celo žaljivo besedo. Ni mu ugajal radijski program, ker so na njem vsako jutro vrteli iste pesmi, naši časopisi so pisali same laži, Slovenci smo živeli v skromnih hišah, naše meje so bile zastražene z vojsko, v šolah so nas učili same laži ...

Ne, to ni bil več moj stric. Navaden tuj moški, z mrzlim srcem in steklenimi očmi! Borba za boljše življenje je na njem pustila posledice. Ničesar se ni imel časa naučiti od prvotnih prebivalcev Afrike, kako bi jih potem lahko vsaj malo spoštoval! Pa vendar so verjetno tudi tam bili ljudje, celo z bolj čutečim srcem, kot ga je imel moj stric, ki so bili vredni spoštovanja in bili bolj razgledani od njega. Tistega poletja sem izgubila strica. Za mene je prenehal obstajati. Tudi moji starši so, čeprav brez besed, pokazali, da so si oddahnili, ko ga je letalo poneslo nazaj v črno Afriko. A grenak priokus je ostal: Mar se ta človek res ni imel ničesar naučiti iz civilizacije in kulture ljudi, ki je najstarejša na svetu? Če jo že spoštovati ni mogel in v njej najti niti kančka dobrega, bi lahko bil vsaj toliko človek, da v njej ne bi iskal negativnih stvari.

Stric me je vabil, naj ga kdaj obiščem. »Prosi starše, naj ti kupijo vozovnico, jaz te počakam na letališču,« mi je pisaril v pismih. Kaj vse bi včasih dala za to, da bi ga obiskala, ko sem bila tako ponosna na »strica iz Afrike«. Od tistega njegovega obiska sredi sedemdesetih let pa nisem nikoli več niti za hip pomislila, da bi ga želela sploh še kdaj videti.

Druga nagrada:

VELIKO JEZIKOV TA SVET IMA

(Rap)

EVA VIRČ

7. b razred, OŠ Center Novo mesto

Mentorica:

Danica Rangus

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;*

Sponzor:

Ministrstvo za šolstvo in šport.

Zjutraj vstanem, spet nov šolski dan,
pridem do tja, ne morem verjeti, najbrž sem še zmeraj zaspan.

Stopim v razred, zakričim: »Čao!«

Vsi odzdravijo, a le eden malo čudno. Kaj je to nihao?

Pride učitelj v razred, jo vpraša: »Kako si, Mao?«

Ona reče mu nazaj wo hen hao.

Pouk se začne, ona obmiruje,

malo mi je čudno, da nič ne sprašuje.

Wo shi zhong guo ren.

Aha, razumem, jaz pa shi Siluoweniyaren.

Pride do mene, Dui bu gi,

ja, v tem razredu zelo buči.

Pa obstane in reče Renshi ni, wo hen gaoshing.

Imaš prav, to najboljša hrana je zašinjek.

Conting zai nar,

ne to meni, nisem jaz slovar.

Wo baba, mama dou hen hao,

ti bom jaz že dala baba, »tumpa mal«.

Ni hao, poka, salu tschüs.

Če greš po svetu, take stvari slišiš skoz'!

Buens dias, merhaba,

ne moreš verjeti, koliko jezikov ta svet ima.

Saj kmalu opaziš, da svet je bližje, kot si misliš,
naslednji dan v šoli že ja russkij slišiš.

Tako se je zgodilo meni

in potem še nekaj časa nisem bila pri sebi.

Naenkrat vidiš, da veliko sošolcev ti ni podobnih,

a se vsi razumemo v razmerah ugodnih.

Pridem do nekoga come stai?

K-k-kaj, kakšni postaji?

Spet naslednji ni haoma.

In jaz nazaj voules-vous chantes avec mua?

In zdaj vam to povem, moj nauk je,

obleka spremeni človeka, a jezik ga ne.

Kljub temu da vsak drugače govori,

ista misel v srcu nam gori.

Na naši šoli približno je tako: vsak jezik enemu bitju,

a kljub temu se razumemo, živimo v sožitju.

Čeprav so v filmih Amerikanci glavni,
to ni res, samo vsi skupaj smo enakopravni.

Zato nikomur ne reci, da je čuden,
bodi raje do njega toliko bolj vljuden.
Že prav je, da nismo vsi enaki,
ker potem bi bili vsi isti, z dolgočasnimi koraki.

Ni hao, poka, salu tschüs.
Če greš po svetu, take stvari slišiš skoz'.
Buens dias, merhaba,
ne moreš verjeti, koliko jezikov ta svet ima.

SLOVAR:

Nihao = živijo

Wo hen hao = sem zelo dobro

Wo shi zhong guo ren = jaz sem Kitajka

Siluoweniyaren = Slovenec

Dui bu qi = oprost

Renshi ni, wohen gao shing = zelo sem vesel, da sem te spoznal

Canting zai nar = je tukaj jedilnica

Wo baba, mama dou hen hao = moja mama in oče sta oba zelo dobro

Ja russkij = sem Rus

Ni haoma = kako si

Tretja nagrada:

MAVRICA SANJ

POLONA KONJEDIC

9. razred, OŠ Milojke Štrukelj, Nova Gorica

Mentorica:

brez

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja*
- *Praktična nagrada*

Jesen se odene v barve rdečkastega ruja.

Kaj pa onadva?

Pod ognjenim krilom duše

valovita v zavetju mavrice sanj.

Hranita se z opojnimi besedami

in strastno drsita v življenje.

Svilnata odeja prekriva utrujene solze

in se priklanja preprosti resnici.

Jesen se odene v barve rdečkastega ruja.

Kaj pa ona?

Šla bi z njim, a se boji!

Še bolj jo je strah živeti – brez njega!

Zamolke slutnje

objemajo nevihto,

ki se bliža,

zatohel dan oblizuje

še zadnje prgišče svežega zraka.

Zima se ovije v gluho tišino.

Kaj pa on?

Preobut v copate jo povabi v mošejo.

Vstopita – vsak zase.

Premišljujeta – vsak zase.

Upata – vsak zase.

Razsanjata se,

prerežeta vrvico časa

in odideta – vsak zase.

Objokana krogla visi z nebes

nad mozaik izgubljene priložnosti.

Zima se ovije v gluho tišino.

A ona?

Pogreša njegove vabljuje trepalnice,

vonj svilnatih las,

mehke ustnice, ki mlačno šepetajo...

Naročje je prazno!
Jutranja megla nežno boža razbolelo dušo.
Nekje med vrtačami
se neslišno približuje nekdanji čas,
jerina se boči,
duša postaja toplejša.
Ne zmore več zasledovati samo sebe!

Pomlad se prikloni daljšemu dnevu.

A on?
Notranji glas mu da moči,
da se skozi bolečino najde.
Njegov klic doseže njen obraz.
Usoda se odloči v eni noči!
Preteklost se preda
in prestopi bregove,
da se obzorje zopet sklene.

Pomlad se prikloni daljšemu dnevu.

A onadva?
Prisluhneta globini srca.
Združi ju popkovinast most ljubezni,
svetilnik drugačne poti.

Svetla krogla žari z nebes
in premaguje še zadnje oblake.

Besede se pretaplajo,
obzorja se združujejo,
razdalje usihajo,
mreže preperevajo,
ulice si podajajo roke.
Ni črnih in belih dlani,
ni glasnih in tihih pesmi,
ni močnih in šibkih vezi,
ni več drugačnih ljudi.
Samo človek je in življenje!
Zemlja postaja ena sama razprta dlan,
ki se voljno dotika neba.
Zavest pripadnosti še naprej živi,
male in velike ljudi bogati.

Tretja nagrada:

BREZ NASLOVA

GAJA NAJA ROJEC

9. razred, OŠ Vrhovci, Ljubljana

*Mentorica:**Mia Prudo Kermauner**Nagrada:*

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja*
- *Praktična nagrada*

Mislím da na svetu ni človeka, ki ne mara kruha ali pa mu kruh sploh niti ne diši. Pomislíte, kadar se kruh peče, lahko po vonju določimo iz kakšne moke je narejen? Se kdaj v trgovini pri nakupu moke opirate na znamko? Je vaš nos kaj občutljivejši na kruh bele moke, lahko zazna grobost črne in kmečko domačnost koruzne, zlatorumene moke? Lahko trdimo, da nas zavede? Nikakor. Vonj obljublja, vonj omamno poljublja in ni odvisen od naše volje. Vonj je popolnoma nevtralen čut. In kruh vedno diši. In ljudje smo pravzaprav kakor kruh. Smo iz različnih mok, zelo različnih oblik, različno mehkih in debelih skorij, skoraj neverjetno, kako različne sestave in različno simpatični na pogled. Zakaj pa bi pri ljudeh bila pomembna barva moke? Zgodí se, da sta kruh, ki naj bi bil črn in naj bi bil bel, skoraj enakega okusa. Imamo toliko različnih krušnih mok, različno mletih, napravljene iz tisoče popolnoma čudaških sestavin in iz milijonov totalno drugačnih svetov. Mogoče mi pač ni usojeno razumeti, mogoče sem idealistka, mogoče se popolnoma motim, vendar mislim, da embalaža in barva (česarkoli, tudi ljudi) skorajda nimata veze z notranjostjo. Zadnjič na primer sem brala naravnost fantastično knjigo, ki si je, če bi ocenjevala naslovnico, verjetno ne bi sposodila pravzaprav nikoli. Na njej je bila grozno sodobna in brezdušna računalniška ilustracija precej blatnih barv in sivih tonov. Skratka, ni bila preveč simpatična na pogled, vendar sem jo »požrla« v eni uri. Ali pa, eni naravnost božanski Sparovi bomboni, katerih embalaža sploh ni vredna omembe, ampak so precej boljši od haribojevih.

Je z ljudmi kaj drugače? Moj odgovor je idealistični ne. Kajti, (ja, pa še kliše) vsi smo krvavi pod kožo (dobesedno mišljeno) in kri prav od vseh nas je rdeča, mar ne? Tisto, kar nas dela različne, je naše mišljenje, so naše navade, način življenja, kulture in okolja. Ampak različnost bi po mojem mnenju morali izkoristiti za popestritev in poglobitev odnosov, za spoznavanje samih sebe in širjenje naših svetov. Meje si tako in tako postavljamo sami in so le prepreke na naši poti do sreče in harmonije. To ne pomeni, da menim, da bi se morali razumeti z vsemi, ker to praktično ni mogoče, vendar pa bi morali začeti biti pozorni na svoje predsodke in jih radirati iz našega uma. Sveta ne bomo spremenili. Če bi hoteli spremeniti svet, bi morali spremeniti ljudi, izkoreniniti globoko zakoreninjena prepričanja in davno pozabljene občutke, lahko pa začnemo in spremenimo svoj svet. Že z večjo toleranco do drugačnih, z nasmehom neznanču. Mogoče nam ni dano razumeti življenja, vem pa, da če ga že ravno živimo, bi ga morali živeti na polno. In vem, da bi življenje izgubilo del svojega smisla brez ljudi, ki nam najpogosteje nudijo najširši možni spekter čustev, doživljanja in preizkušanja lastne moči. Odnosi nas bogatijo in nas kažejo v pravi luči, iz nas kot ogromen magnet, povlečejo vse lastnosti in najgloblji jaz, iz najglobljega kotička naše biti. Zakaj si ne bi privoščili malo širšega spektra kruhov, za intelektualno kulinarčno razgledanost, zaradi nas samih, zaradi nepredvidljivih trenutkov in čarobnih presenečenj in na koncu koncev, za tiste male radovedne otroke, ki čepijo v kotu naše zavesti in nas osrečujejo s trenutki otroške naivnosti in radovednih pogledov.

Posebna nagrada:

KULTURA MED KULTURAMI

BARBARA JARC

Zavod za usposabljanje Janeza Levca:

1. skupina oddelek vzgoje in izobraževanja, OŠ Dečkova

Mentorica:

Olga Zelenič

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;*

Sponzor:

Ministrstvo za šolstvo in šport.

Sem drobna ptica. Velikokrat priletim na okno učilnice, v pritličju velike šole. Tako se je zgodilo tudi neki dan pred kulturnim praznikom. Zjutraj je učiteljica učencem dejala: »Danes bo v našem oddelku zelo zanimivo. Pogovarjali se bomo o vaših družinah, o vaši domači kulturi in govorili boste lahko v jeziku, ki ga govorite doma.«

Škoda, da ni bilo na oknu več mojih prijateljic ptic! Lahko bi uživale skupaj z mladimi v klopeh.

Oj!

Živjo!

Čao!

Buh ga dej!

Zdravo!

Merhaba!

Dobro jutro!

Začeli so s pozdravi in nato nadaljevali s pripovedovanjem o družinah. Iz pogovora sem izvedela, da so starši učencev iz Slovenije, Makedonije, Črne Gore in Bosne. Doma govorijo v svojem jeziku, jedo različno domačo hrano ter imajo različne navade in praznike. Vsi so na svoja okolja ponosni in jih ne bodo spremenili.

Tukaj pa je popolnoma drugače. Govorijo en jezik, jedo enako malico in se držijo pravil, ki so jih določili skupaj. Videla sem smeh in zadovoljstvo. Poslušali so drug drugega in se spraševali o posebnostih, o drugačnosti. Kako lepo jih je bilo opazovati. Lahko rečem, pravi prijatelji. Bila je prava kultura med različnimi kulturami.

Potem pa sem nenadoma postala lačna. Odletela sem in tudi jaz pozdravila svoje prijateljice v ptičji krmilnici.

Čiv, čiv, čiv, čiv!

Prva nagrada:

BOSANCI ME BOGATIJO

URŠKA KOBE

3. letnik, Tehniška gimnazija, Šolski center Novo mesto, Srednja elektro šola in tehniška gimnazija

Mentorica:

Jožica, Jožef - Beg

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja*
- *Udeležba na mednarodnem taboru Bad Marinberg / Nemčija*

Pretegujem se po zamazani rjuhi razklemane postelje, ko mi v sobo vdre neki čefur. Prekleti Bosanec, spizdi, mi avtomotizira v glavi. Kmalu bi pljunil vanj kako krepko, kot že ničlikokrat na take, ko opazim, da je ves otovorjen s prtljago. Zajebava se, ne misli resno, mi buta v glavi, ko kar preslišim njegov posrečeni pozdrav in nasršeno buljim vanj. Da je nov, ga izdaja le prtljaga, po izgledu so tako in tako vsi enaki. Neki čefurji v trenirki, katero morda tudi kdaj operejo. Tako vidim jaz to ljudstvo z juga. Preveč jih je. Že tako je bilo dovolj, da jih gledam pri kosilu, na hodniku, v kopalnici, pod oknom, sedaj pa mi ga dajo še v sobo, da bom dihal zrak, ki ga on izdihuje. Drhal! Na ušesa si nabijem MP3 in ne spregovorim z njim besede. Svet se je obrnil proti meni. Že pred leti.

Ne, ne grem v dijaškega, že stotič trmasto ugovarjam stricu in njegovi dragi. Toda tudi onadva trmasto vztrajata pri svojem. Z izbuljenimi očmi in v boke uprtimi rokami, vsak iz ene strani stopata proti meni in, ko sta že nevarno blizu, tako da sem lahko čutil njuno vročo in postano sapo na licu, mi stric izreče besede, ki sem mu jih zameril.

»Nimaš druge izbire, kot da pripraviš prtljago, lahko da me greš zatožit mami.«

Besede so me bolele. Kako more?

»Mama, ti me ne bi poslala tako daleč od doma, kajne? Mama, me slišiš?« sem se pozneje cmeril na maminem grobu. Ne, ni me sram, pogrešal sem jo.

»Stari, ne misliš li ti ustati?« me z balkona zjutraj ogovori Bosanec. V odgovor mu nerazumljivo zamomljam. Mojim ušesom ne godi ta bosanski naglas. Preveč jih je. Nato me sprašuje po imenu. Zavem se, da nimam druge izbire, kot da odgovarjam. Ne more biti vselej tako. Ne morem se vselej zapirati vase. Še dve leti ... dolga bo. Mogoče še kakšno leto več. Ne vem, kako bom popravil slovo. Ne vem, česa vsega so zmožni ti Bosanci. Pred očmi se mi je zavrtel film, kako se vsi Bosanci zarotijo proti meni. Vsak drži kak klin, nekaj, s čimer me bodo zaklali, jaz pa bežim pred njimi po slepi ulici. Napadejo me z vseh strani, tolčejo, ne nehajo, obležim v mlakuži krvi. Zdrznem se. Kaj pa, če bi prosil, da ga premestijo? Najbrž nimajo prostora, prosil sem, da bi bil sam. Pa ni šlo. Preveč jih je.

Nazadnje le sprejemem cimrovo desnico, ki se še kar ponuja, in jo močno stresem. Da ne bo dobil preveč mehkužno sliko o nas, Slovencih. Čeprav gotovo tudi on ne razmišlja preveč pozitivno o meni. No, za to sem sicer kriv sam.

»Mirsad sem, a v Bosni me svi zovejo Mirso,« in se pri tem gromko zasmеji. Pomislim, kakšno ime sploh je to. Jasno, izmislili so si ga lahko samo Bosanci. So pač domiselni.

»Franci, a lako me zoveš Frenk,« se zanalašč predstavim na enak način, da bi

ga malo zbadal, a je več kot zadovoljen. Spregovoril sem z njim. Od takrat me kliče »kolega«.

»A ne ideš kući?« Mirso dreza vame, ko že dva meseca opazuje, da ob petkih ne pakiram. Razložil sem mu, zakaj nočem ob petkih domov (če sploh lahko rečem, da dom imam), toda bilo je jasno, kaj zdaj hoče. Ta petek ni bil tak kakor ostali. Pred nami ni bil le vikend oddiha, ampak kar cel teden. Tudi meni je postajalo slabo, ko sem pomislil na cel teden samevanja v tem gnilem domu. Imel sem načrte. Vsak dan ga bom pil s kakšno klapo, se bo že kje kaj našlo. Vem, obetavno, precej ... »Ja i otac ovaj tedan ideva za Bosnu. Ideš s nama?« me iz razmišljanja prekine Mirso. Takoj opustim svoje načrte, ko mi pove, da bo tudi v Bosni imel treninge fuzbala. Nekako je zrasel v mojih očeh, ko sem ga na skrivaj z balkona opazoval, kako obvlada žogo. Ni se pohvalil. Vsaj ne tako, da bi se postavljaj pred mano. Od drugih sem zvedel, da je tudi plačani igralec v slovenski ligi. Če me bo v Bosni vzel s sabo na treninge, me bo morda po počitnicah predstavil trenerju v Sloveniji, ta bo v meni odkril potencial in, in ... imel sem sanje, ki se začnejo v Bosni ... in tako sem se odločil, da grem z njim. V Bosno! Še sam komaj verjamem!

Mirsadov oče ne komplicira. Normalno, grem lahko z njima. Zmanjka me na pol poti. Vožnja me vedno uspava. Mirso in Vlado imata svoje pogovore in ni se mi dalo sodelovati zraven.

Zbudim se na pumpi. Vlado tanka svojega golfa, jaz pa ne pokažem znakov, da sem buden. Vlado natoči, Mirso plača, gremo dalje. Še nekaj časa dremam, ko iz Vladovih ust ujamem »prokleti Slovenci«. Postanem bolj pozoren. Kaj ima toliko povedati čez nas?

»Da,« pravi Mirso »Ne znajo, da bi bez nas njihove fabrike več davno propale. Koliko si dobio?«
»Toliko, da ni riječi nije vrijedno ... izkorištavaju nas ... ah, i taj tvoj prijatelj?« reče potem Vlado bolj potih, čeprav je bil prepričan, da spim.

»Ma, on je pravi. Odmah smo se skužili,« mu pove Mirso ves navdušen. Nisem vedel natančno, kaj je Vlado mislil s tem vprašanjem, ko je očitno spraševal po meni, eno pa vem: Mirso me ni izdal, kar me je presenetilo. Na začetku sem ga preziral. Zdaj ga skoraj več ne. Toda o čem sta govorila? Omenil je tovarne, da bi

propadle. Torej je govoril o delu. Premišljuje dalje. Cestarji, smetarji, fizični delavci ... sami Bosanci. Koliko si dobio? je vprašal očeta. Gotovo se je pritoževal, da je dobil premalo. Morda ni imel dovolj za bencin, ali pa ravno za bencin. Res je, da jih premalo plačamo ... Po svoje ima prav, ko se razburja. Navsezadnje so tudi oni ljudje, ki se trudijo za preživetje. Ojoj, kako sem začel razmišljati o Bosancih! Toda, kaj mi pa hočejo? Čeprav, vseeno ... preveč jih je. Preveč prihajajo k nam, povsod jih videvamo, zato smo tako nestrpni do njih. Zaspim.

Sanjam, da so Bosanci zavzeli našo državo. Edini živeči Slovenec sem. Med Bosanci iščem kak slovenski obraz, ki bi me pomiril ...

ODLOMKI IZ MOJEGA DNEVNICA (POČITNIŠKI TEDEN)

PRVI DAN, sobota, 24. oktober 2007

Mirsova preostala družina (5 mlajših otrok in mama) me je mirno sprejela. Brez stresa.

Malo mi je bilo čudno, ker nimajo jedilne mize, ampak je za preživet. Bilo je tudi malo tesno in hrupno (ne čudim se, pri taki družini ...)

Zvečer sva šla na trening. Trener mi je dovolil, da sem tudi jaz brcal.

DRUGI DAN, nedelja, 25. oktober 2007

Že včeraj sem poslušal neki glas, ki je prihajal iz džamije. Danes mi je Mirso razložil, za kaj se gre. Torej, njihov duhovnik – hodža, gre petkrat na dan v džamijo, kjer moli po zvočniku. No comment.

Na treningu sem zažigal.

TRETJI DAN, ponedeljek, 26. oktober 2007

Miro je opazil, da pišem. Moral sem mu razložiti, za kaj se gre. Ko sem ga vprašal, kaj bi on napisal za ta dan, je rekel: S kolegom sem bil na pivu. Bilo je zabavno. Jaz k temu še dodajam.

Torej, s kolegom sem bil po treningu na pivu. Toda bil sem presenečen, ko je prišel natak do naju. Stisnil nama je desnici. Sploh naju ni poznal. Tega v Sloveniji še nisem videl. Mirso mi je razložil, da je to pri njih v navadi. Da se tako pozdravljajo. Svašta!

PETI DAN, sreda, 28. oktober 2007

Danes me je spet nekaj presenetilo. Z Mirsom se vsa našgana vračava proti domu, ko nama nasproti stopa neka klapa čefurjev. Delovali so mi zelo napadalno in gospodovalno. Beži, stari, mi je začelo odmevati v glavi. Pred očmi se mi je zavrtil film, kako se vsi Bosanci zarotijo proti meni. Vsak drži kak klin, nekaj, s čimer me bodo zaklali, jaz pa bežim pred njimi po slepi ulici. Napadejo me z vseh strani, tolčejo, ne nehajo, obležim v mlakuži krvi. Ves razbit. Zdrznem se.

Ko pridemo do te klape, nas začnejo vsi navdušeno pozdravljati in trepljati po rami.

»Pa kod si mi, stari?« mi reče taglavni in mi ponudi čik.

SEDMI DAN, petek, 30. oktober 2007

Zadnji dan v Bosni smo se udeležili poroke. Poročila se je Mirsova sestrična. Stara je komaj 17 let! Sam obred ne vem, kako zgleda (najbrž ne povsem tako, kot pri nas), ker nisem bil v džamiji. Počakal sem zunaj. Všeč mi je bilo potem na ohceti. Mislim, da je to tudi za njih zabavnejši del. Opazoval sem mladoporočenca. Nista se mi zdela preveč srečna. Vsaj toliko ne kot njuna očeta. Kar poskakovala sta z noge na nogo.

Bil sem sestradan. Prvi sem segel po hrani in jo kar metal vase. Prisotni svatje so me malo čudno gledali, potem pa so se razumevajoče smejali, ko so zvedeli od kod prihajam.

Hrana je bila odlična! Ne vem, če je temu vzrok moja lakota ... najbrž ne, ker mi je res teknilo. Pekli so na žaru. Slišal sem že, da za Bosance na splošno velja, da so mojstri v kuhinji. Sedaj sem se tudi prepričal. Najbolj so mi teknilo čevapi skupaj s kajmakom in lepinjo. Mmm ...

Amm, čudno pa se mi je zdelo, da ni nikjer vina. Povsod samo Union in žgane pijače ...

Ohcet je trajala pozno do jutra. Skoraj vsi so bili na plesišču. Prav smešno jih je bilo gledati, kako so poskakovali. Da, samo gledal sem jih. Plesal nisem, ker ne znam po njihovo. Pa še, bal sem se, da me bo katero bosansko dekle priporočilo očetu. (Tako kot je ena naredila Mirsu). Saj ne, samo nisem plesal. Nič drugega ...

NOVEMBER 2007

Obiskal sem mamo. Povedal sem ji, da jo pogrešam, da pogrešam njeno kuho, njen nasmeh in njeno dlan. Povedal sem ji, da je vsak dan v mojih mislih in jo prosil, naj me varuje. Na grob sem ji položil cvet v znak ljubezni. Tudi jokal sem.

Pretegujem se po zamazani rjuhi razklemane postelje, ko v sobo udre neki čefur, no, ne kar eden. Ime mu je Mirsad, toda prijatelji ga kličemo Mirso. Je tudi moj cimer. Pravkar je prišel s treninga. Izdaja ga športna torba. Nasmehne se mi. Sklepam lahko le eno. Njegov trener me želi spoznati! Ne vprašam ga, če je res, samo vem, da je tako.

»Ala stari, idemo na čevape!« mu zakličem in ga v znak prijateljstva in hvaležnosti lopnem po rami.

»Stari, ne misliš vstati?«

»Mirsad sem, a v Bosni me vsi kličejo Mirso.«

»Franci, a lahko me kličeš Frenk.«

»A ne greš domov?«

»Z očetom se ta teden vračava v Bosno. Greš z nama?«

»Prokleti Slovenci!«

»Ne vedo, da bi brez nas njihove tovarne propadle.

Koliko si dobil?«

»Toliko, da ni vredno besed. Izkoriščajo nas. Ah, in ta tvoj prijatelj?«

»Ma, on je v redu. Takoj sva se ujela.«

»Ala, stari, gremo na čevapčiče.

Druga nagrada:

POT

ŠPELA REHER

3. letnik, Splošna in strokovna gimnazija
Velenje

Mentorica:

Andreja Gumzej

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja*
- *Udeležba na mednarodnem taboru Nachod / Češka*

Zazri se vase,
ko pripluješ na črni ladji,
in se potegni skozi svoje pege.

Pregrizi skozi lupino
idej o višjih in nižjih drevesih
in zajemi cvetenje metuljev.

Vse je pisano, vse je lepo, ne vidiš?

S porezanimi krili
potuj mimo Sonca do Afrike,
do sosednje vasi.

Če razparaš srca vseh barv,
je rdeča enaka rdeči
in bolečina – od nas vseh.

Vsak je drugačen, vsi smo enaki, ne vidiš?

Razreži besede,
olupi jih do jedra iskrenega
in jim poglej v oči.

Očiščen greha v svojih očeh
boš lahko brezsravno zajel sapo
in pihnil v svoja jadra v brezvetrju.

Vsi narodi bodo dihali s tabo.

Tretja nagrada:

BITI

SABINA BEC

4. letnik, Škofijska klasična gimnazija
Ljubljana

Mentor:

David Puc

Nagrada:

- Diploma Nacionalnega odbora natečaja
- Praktična nagrada

Se tudi tebi kdaj zgodi, da včasih *bojiš se biti*,
V strahu, kaj drugi bodo rekli, ne *pustiš si biti*,
Kar si, kar misliš, upaš in sanjaš?
Teku svojih dni minljivih ne *pustiš se biti*,
Sprášuješ se, če ni vse skupaj le še ena laž?
Da v neskončnosti drugih ne **izgubiš se biti**,
Z dvomom, da je prostora za košček tvojega srca,
Z obrazom drugih poseben *lastiš si biti*?
Ne boj se, v vsej pestri množici sveta
Je prostora vedno tudi zate, če *želiš si, biti*.

Raziskovalni natečaj

Prva nagrada:

**NEŽA BATAGELJ, ANEL HAJRIĆ,
PETRA KODRIČ, HELENA
KORUZA, BEJTULA KURTIŠI**

OŠ Danila Lokarja, Ajdovščina

Mentorice:

*Sabina Božič, Nataša Čuk, Petra
Kodre in nataša Markič*

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja;*
- *5x petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in občinskih dejavnosti;*

Sponzor:

Ministrstvo za šolstvo in šport.

MEDKULTURNI DIALOG MED KNJIŽNIMI POLICAMI IN STVARNOSTJO

Povzetek

Z raziskovalno nalogo smo želeli ugotoviti, kako strpni smo na naši šoli do tujcev. Spraševali smo se, kako tolerantni smo do priseljencev in njihovih dejanj v književnih delih ter kako ocenjujemo svojo strpnost v konkretnih življenjskih situacijah. Zanimalo nas je tudi, kaj o naši strpnosti do tujcev iz svojih lastnih izkušenj menijo tisti, ki so se na našo šolo priselili iz drugih kultur. Pričakovali smo, da bo rezultat raziskovalne naloge pokazal največjo strpnost v odnosih do izmišljenih književnih junakov, manjšo v oceni lastne strpnosti v izmišljenih, a verjetnih vsakodnevnih življenjskih situacijah, najmanjšo pa v konkretnih izkušnjah učencev, ki so se na našo šolo priselili iz drugih držav.

Pri delu smo uporabili opisno metodo dela s pisnim virom, anketo in študijo primera.

Z raziskovalno nalogo smo pokazali, da:

- tujci v prebranih književnih delih najpogosteje trpijo zaradi šibkega finančnega stanja ter vere, pogosto pa tudi zaradi jezika, svojih korenin, barve kože, drugačnega kulturnega okolja ter načina življenja;
- smo kot bralci do tujcev precej strpni, saj bi se bili z večino od njih pripravljene takoj spoprijateljiti;
- so knjige s tematiko medkulturnega dialoga med učenci naše šole dokaj priljubljene;
- imamo druge za bolj nestrpne od sebe;
- smo v stališčih do tujcev dokaj strpni, večina izmed nas bi jih z veseljem sprejela ter jim bila pripravljena pomagati, težje pa bi se odločili, da bi se zanje postavili, če bi jih vrstniki zapostavljali;
- se tujci, ki prihajajo v novo okolje (npr. na našo šolo), v začetku spopadajo z vrsto težav: jezikom, kulturo, iskanjem prijateljev...;
- za prijazen sprejem tujcev ni pomemben le prvi trenutek in nekaj prvih šolskih dni, ampak daljše obdobje, saj se tujci ravno takrat lahko počutijo zelo sami in zapostavljeni;
- tujci, ki jih zapostavljamo, ponavadi občutijo velike stiske, pa tudi ostali se v taki situaciji najpogosteje slabo počutijo;
- je probleme mogoče reševati z veliko pogovora, potrpežljivostjo in spoštovanjem.

Druga nagrada:

POTI K SEBI SO POTI V SVET

Povzetek

NASTJA LEVAŠIČ (8.razred)

HELENA CUPIN (9.razred)

TAJA PAJMON-RAK (8.razred)

ABNORE AVDYLAY (9.razred)

OŠ Antona Ukmarja Koper

Mentorji:

Alenka Veselica, Aleš Ušeničnik,

Tilen Smajla

Nagrada:

- *Diploma slovenskega Nacionalnega odbora;*
- *Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.*

Sponzor:

Ministrstvo za šolstvo in šport.

Veliko učencev na naši šoli ne zna opredeliti, kaj naj bi sploh pomenil medkulturni dialog. Razlage o tem so zelo različne. Za nekatere je medkulturni dialog že stisk rok politikov različnih držav, za nekatere pa samo srečanje dveh oseb iz različnih držav EU. Mi smo razmislili in se odločili, da bomo raziskali, kaj nam medkulturni dialog pomeni ter kako ga razumemo. Anketirali smo učence naše šole in spraševali, kakšen odnos imajo do drugih kultur, kaj jim pomenijo in če se od njih kaj naučijo. Spraševali smo tudi, koliko smo tolerantni in koliko smo pripravljeni narediti za to, da bi se učenci migranti bolje in bolj sprejeto počutili v družbi. Na podlagi anketnega vprašalnika smo opredelili problem in napisali hipoteze.

Naša šola je prostor, kjer se srečujejo različni ljudje z različnim svetovnim nazorom, z različnim pogledom na svet, z različno vzgojo in vrednotami v družini, pripadniki različnih kultur in veroizpovedi, barv in ras. Slovenija je kot najrazvitejša republika bivše skupne države bila in je še vedno priljubljen cilj ekonomskih migrantov. Tako se je veliko staršev naših učencev priselilo v naš kraj v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja.

Mislimo, da smo šola z visoko stopnjo tolerantnosti, sprejetosti in pozitivnega pogleda na učence migrante. Če je to res tako in kakšno je počutje ter medkulturni dialog tako domačih učencev kot učencev migrantov, smo poskušali raziskati in predstaviti s pomočjo naše raziskovalne naloge.

Iz rezultatov našega raziskovalnega dela smo razbrali, da so bili učenci migranti večinoma dobro sprejeti. Največji problem predstavljajo predsodki domačinov. Ti predsodki, ki so žal krepko usidrani v slovenski družbi, in pa trema pred vstopom v novo okolje še dodatno vplivajo na občutljivost in počutje migrantov. In prav pri premagovanju težav, ki nastajajo z vključevanjem v njim tuje okolje, jim moramo pomagati. Spoznali smo, da tako učenci domačini, kot učenci migranti potrebujemo nekaj časa, da se privadimo drug na drugega. K boljšemu počutju veliko pripomorejo tudi učitelji, s katerimi so učenci migranti zelo zadovoljni, saj so jim v veliko pomoč. Zadovoljni smo, da smo pripravljeni prijateljevati in navezovati stike z učenci migranti, upamo pa, da nas bo vedno več takih, ki jim bomo pripravljeni tudi z veseljem pomagati.

Iz naloge je razvidno, da je bilo medkulturno bogastvo pri nas prisotno že vrsto let in ga z vsakim prihodom učenca migranta samo še nadgrajujemo in plemenitimo.

Tretja nagrada:**STRPNOST IN SPOŠTOVANJE DRUGAČNOSTI***Povzetek***SARA MUNDA IN SANELA KŠELA**

(9. razred)

*OŠ Mala Nedelja**Mentorica:**Mojca Cestnik**Nagrada:*

- *Diploma slovenskega Nacionalnega odbora;*
- *Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.*

*Sponzor:**Ministrstvo za šolstvo in šport.*

Predvidevava, da večina učencev predmetne stopnje na naši šoli ni odprta za sodelovanje z drugimi kulturami in ni pripravljena sodelovati z vrstniki iz drugih dežel, kontinentov in drugih ver. To predvidevava zato, ker se opazijo razlike v obnašanju do posameznih učencev-sovrstnikov, ki izhajajo iz revnejših družin, so drugačnega mnenja od večine, do učencev s posebnimi potrebami. Nadalje meniva, da imajo predsodke do manjšin, priseljencev iz bivših republik Jugoslavije, do Romov, do pripadnikov drugih ver in kultur. Nadalje predvidevava, da je ženski spol na predmetni stopnji strpnejši, bolj spoštuje drugačnost in je pripravljen sodelovati z drugačnimi. Z raziskovalnim delom sva ugotovili, da je najina hipoteza pravilna. Naši učenci in učenke niso preveč strpni in jih občasno motijo druge kulture in vere, torej jih moti drugačnost. Do drugačnosti imajo določene predsodke in mnenja, ki so globoko ukoreninjeni v naši miselnosti in ki so nekakšno nasledstvo prejšnjih generacij.

Z raziskovalno nalogo sva dokazali, da so učenke, predstavnice ženskega spola, strpnejše od učencev, predstavnikov moškega spola, in imajo boljše mnenje o drugačnosti. Ker naši rezultati o strpnosti in spoštovanju drugačnosti niso pohvalni in bi lahko bili, pravzaprav bi morali biti veliko, veliko boljši, sva spoznali, da bi bilo zelo dobro, če bi na naši šoli izvajali še več različnih projektov, s katerimi bi drugačnost in strpnost približali učencem. Učence in učenke bi vključevali v mednarodne projekte, izvajali bi poučne in vzgojne ure o sprejemanju drugih kultur v svojem domačem okolju, o strpnosti in drugačnosti. S tem pa bi bilo treba začeti že na razredni stopnji. Seveda pa ni vse odvisno od šole, vzgoja se začena že doma.

Druga nagrada:**ALI SMO ZA MEDKULTURNI DIALOG?***Povzetek*

**TEA BAJUK, MAKSIMA ČAS,
SILVIA GERŠIČ, ANA MARIJA
HORVAT, DEJAN HUDOKLIN,
ANJA JAKLJEVIČ, MARINA
PIŠKURIČ, KAJA ZURC, SANDRA
ŽAGAR**

Srednja šola Metlika

Mentor:

mag. Lorena Mihelač

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja*
- *Udeležba na mednarodnem taboru v Kranjski gori*

Skupina dijakov Srednje šole Metlika se je lotila raziskovalne naloge, s katero so hoteli ugotoviti, kakšen je medkulturni dialog na področju Bele krajine in Dolenjske, predvsem v okolici Novega mesta. Dijaki so najprej poslikali različne grafitne na omenjenih področjih, ki govorijo o odnosu Slovencev do tujcev in obratno, opravili intervjuje z informatorji različne narodnosti (Slovenci, Hrvati, Srbi, ena Rusinja, ena Indijka in ena Indonezijka), od katerih so želeli pridobiti odgovore na vprašanja, ki se nanašajo na: odnos Slovencev do tujcev oz. ne-Slovencev; odnos tujcev (ne-Slovencev) do Slovencev; mnenje Slovencev o žaljivih grafitih o tujcih; mnenje tujcev o grafitih, ki se nanašajo na njih; nestrpnost do tujcev v Sloveniji; kako vzpostaviti medkulturni dialog.

Pregledali so tudi spletne strani, zlasti tiste, ki vsebujejo t. i. forum (blog stran) o tujcih ali videoposnetke o tujcih.

Raziskovalna naloga je bila za dijake s Srednje šole Metlika izziv. Spoznali so različna mnenja, tako s strani Slovencev in ne-Slovencev glede nestrpnosti, ki je prisotna v Sloveniji, kot razloge zakaj prihaja do nje in možne poti do medkulturnega dialoga.

Spoznali so tudi, da se nestrpnost do tujcev sorazmerno večja z večjo gospodarsko negotovostjo in slabšimi življenjskimi razmerami, kjer so tujci vedno tisti 'grešni kozel' za vse slabe stvari, ki se dogajajo v družbi. Spoznali so, da je zavoljo ohranjanja miru v družbi nujno potrebno iskati poti do medkulturnega dialoga in da se stvari ne rešujejo z nacionalno obarvanimi grafiti, z uporabo množičnih medijev, preko katerih se posredujejo žaljivke ali ekstremna mnenja o tujcih, ampak s sredstvi, ki so sprejemljiva tako za Slovence kot ne-Slovence, in kjer je predvsem v ospredju spoštljiva komunikacija ter graditev medsebojnih odnosov.

Druga nagrada:

VELJAVA IN IZGUBLJANJE SLOVENSKEGA JEZIKA

Povzetek

**AMBROŽ ČERNE, ANJA STROJ,
DAŠA PODRŽAJ**

Gimnazija Jesenice

Mentor:

dr. Aleksander Klinar

Nagrada:

- *Diploma Nacionalnega odbora natečaja*
- *Udeležba na mednarodnem taboru Altenmark / Avstrija*

Jezik je osnovno sredstvo komunikacije in zato pomemben del vsakega naroda. Slovenija je z vstopom v Evropsko unijo tvegala prezervacijo slovenskega jezika. Nekatere skrbi vprašanje o dominaciji tujih jezikov kot sporazumevalnih. V okviru naloge smo anketirali osebe iz različnih okolij, različnih spolov, starosti in izobrazbe. Predvidevali smo, da se slovenski knjižni jezik ne uporablja pogosto, da sleng vpliva na preoblikovanje jezika, da se večina Slovencev ne zaveda pomembnosti našega jezika, prav tako pa ne njegovega bledenja. Večinoma smo predvidevali prav, zmotili smo se glede uporabe slovenskega knjižnega jezika, saj ga učenci, dijaki in študentje veliko uporabljajo zaradi šolskega dela. Uporaba slovenskega knjižnega jezika je (tudi po mnenju anketirancev) zelo pomembna za ohranitev in uveljavitev našega materinega jezika tudi v evropskem okviru.

